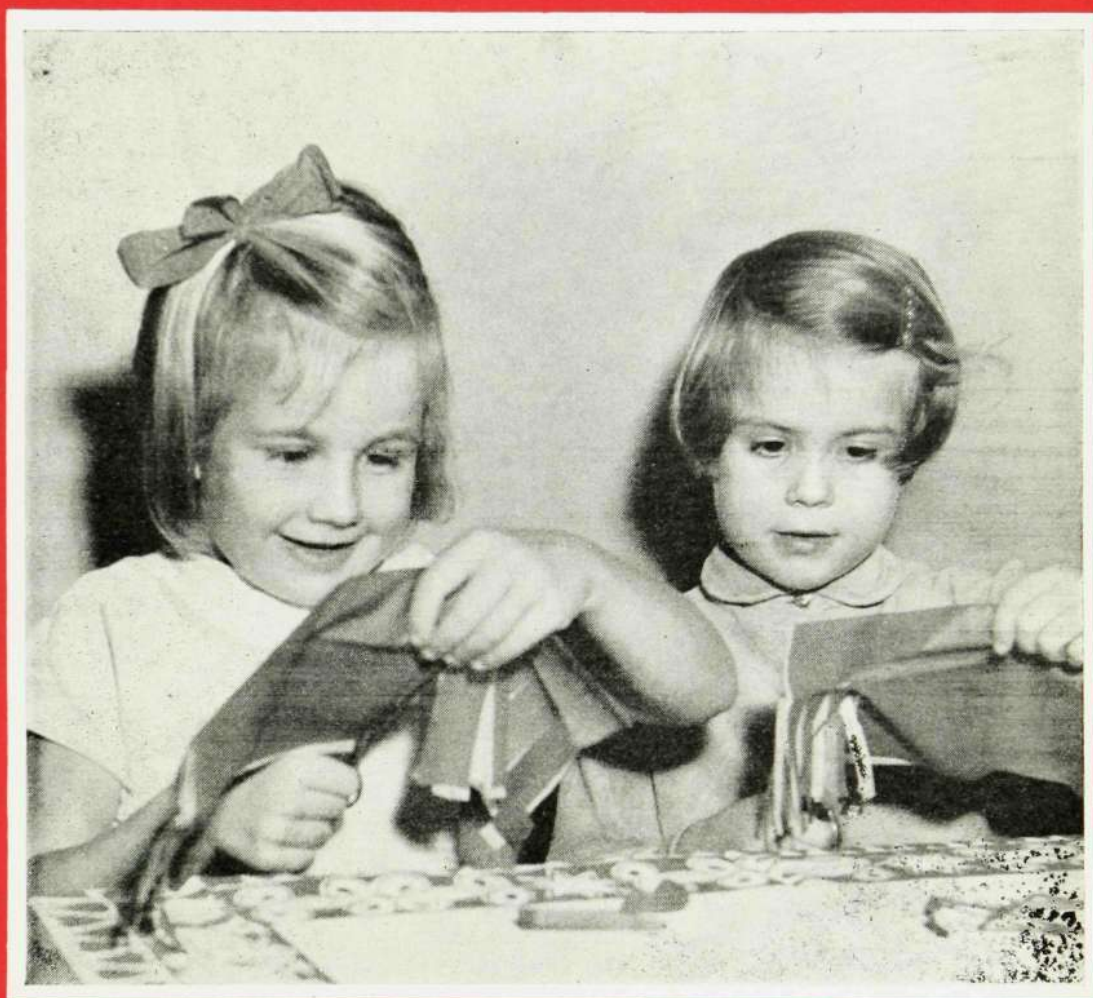

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 6

1955

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Thorsten Östlund, tel. 1770

Redaktionskommitté:

Olle Engström, Npl, tel. 1460
Sten Tiberg, SpkC, tel. 633
Karl Einar Österlund, Vt 18, tel. 718
Albert Milton, Vt 30, tel. 1320

Lokalredaktörer:

J Haggdahl, Ermi, tel. 56; E Hellström, Sieverts Kabelverk tel. 319; J Wäneland, SER, tel. 305; S von Melsted, SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 17; A Hofström SIB, tel. 231, P Nyhult, Rifa, tel. 109; C G Löfgren, FÖB; tel. 250; E Wandel, RGA, tel. 163; G Falkman, HU; S Jönsson, Katrineholm; P Mowald, Söderhamn, tel. 49; Å Bergman, Karlskrona.

Omslagsbild:

Julen står för dörren och nu är det hög tid att tänka på hur granen skall kläs. Småflickorna Marie-Therése Ernlund och Gun Persson, som går i Midsommargårdens barnträdgård, har redan löst problemet genom att i god tid klippa julgranskarameller.

Ur innehållet:

	Sida
Bokhållaren i drömfabriken	103
Personalundersökning vid Alpha	104
Guldbröllop med LME	105
I Sveriges största lunchkök	106
LME-fabrik i Brasilien invigd	107
LME:s konstförening presenteras	108
Nu kommer U Nu	109
KONTAKTEN:s korskoppling	110
Hos fotoamatörer i Söderhamn	112
KV-diskussion om rationalisering	115
Läringsutbildning i Söderhamn	116
För mycket ensam?	117
Två nya idrottspriser att tävla om	118
HF-propaganda för arbetarskydd	119
LME orkesterförening 10 år	120

Aktuella LME-problem

var ämnet för ett anförande av direktör Sven Ture Åberg vid Sällskapet LME:s sammanträde på Teknologföreningen den 1 december, där han inför ca 125 medlemmar berättade om sin nyligen företagna resa till Brasilien (invigningen av telefonfabriken i São José dos Campos) och Argentina. Dir. Åberg »bakade in» fyra punkter i anförandet — kundbehandling, utländska LME-fabriker, finansiering och LME:s prissättning — som sedan blev utgångspunkt för en stundtals mycket livlig diskussion.

Sista manusdag

för nästa nummer av KONTAKTEN
är den 15 januari.

Nya patent i koncernen

Följande uppfinningar, gjorda inom koncernen, har under tiden 15 september—15 november beviljats patent (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel samt patentnummer):

Ahlberg, C F, SIB, och Hofström, A W, SIB — Anordning för järnvägssignalanläggningar för elektrifierade banor — 152 556.

Emanuelsson, G G, HF/T4ebC — Anordning för demodulering och separering av tidslägesmodulerade pulser — 152 633.

Eisler, H G, HF/Ag, Holmqvist, G E O, HF/AdC, Jörgensen, A O, HF/AgC, Mogestad, F T, HF/Ag, Thurenius, Å G H, HF/Ag, och Swahn, C G, tidigare HF/Cg — Elektromagnetiskt relä — 152 636.

Olsson, C V E, HF/Vt 12 — Anordning för anbringande av metallöverdrag på band, plåtar och liknande material — 152 687.

Hasselbohm, S S S, HF/NtmC — Förfaringsätt för fastsättning av en kopplingsklämma i en isolerplint — 152 816.

Hasselbohm, S S S, HF/NtmC — Skarvhylsa för elektrisk förbindning av två ledare — 152 913.

Hägglund, K H, SKV/43, och Persson, G A, SKV/43 — Kondensator — 152 927.

3 000 i belöning för SKV-förslag

Ett förslag behöver inte alltid vara en genial uppfinning eller en komplicerad teknisk konstruktion för att ha ett betydande ekonomiskt värde. Den saken fick man ett exempel på när Sieverts Kabelverk vid senaste företagsnämndssammanträdet utdelade en belöning på inte mindre än 3 000 kronor till förman John Moberg vid Gummiledningsfabriken för ett av honom inlämnat förslag. Det gick helt enkelt ut på att ändra kablingsriktningen på ytterlagret i kopparkablar, som skall omsprutas med gummi. Hr Moberg kunde visa att man härigenom kunde slopa den omlindning med bomullsband, som vid hittillsvarande uppläggning varit nödvändig för att hindra kabeln att öppna sig vid sprutningen. Det låter ju inte så märkvärdigt men när det gäller stora kvantiteter kostar också bomullsbanden stora pengar. Och så blev det 3 000 kronor för att hr Moberg observerat en förenklingsmöjlighet, som ingen annan tänkt på.

Sektion Yk till Ermi

För att erhålla ökat utrymme på Huvudfabriken för X-avdelningarna (telefonstationsavdelningarna) flyttade sektion Yk till nya lokaler på Ermi i Ulvsunda den 1 november. Omkring den 1 mars nästa år beräknas sektion Yk:s laboratorium på Ermi vara klart varefter laboratoriepersonalen för Yk-materiel flyttar från HF till Ermi.

Kollektivförsäkring mot olycksfall utom arbetet

Sedan flera år har en kollektiv försäkring för olycksfall utom arbetet varit tecknad hos Vegetebolagen för tjänstemän och arbetsledare vid företaget i Midsommarkransen, montageavdelningen i Stockholm och filialkontoren i Göteborg, Malmö och Sundsvall samt verkstaden i Katrineholm.

Den nya sjukförsäkringen har nödvändiggjort vissa ändringar i den försäkring, som gäller för närvarande. På framställning av tjänstemannaklubben har bolaget därför beslutat att fr. o. m. den 1 januari 1956 teckna en försäkring hos Vegetebolagen med följande förmåner:

Ersättning vid dödsfall	10 000 kr
Ersättning vid invaliditet, 100 %	30 000 kr
Dagersättning i 730 dagar från 91:a dagen	6 kr
Läkekostnadsersättning upp till	6 kr pr dag

Försäkringen, som enligt försäkringsbolagets villkor måste omfatta minst 90 % av tjänstemännen vid bolaget för att kunna ges på nämnda villkor, omfattar vidare vissa idrottsskaderisker, tandskador och proteser samt en polioförsäkring. Avgiften är samma som tidigare, 11: 50 pr år.

Anmälan om olycksfall — det gäller fall såväl i som utom arbetet — sker för HF-personalens del på samma sätt som vid vanlig sjukanmälan.

Spara ström!

- Håll ner strömförbrukningen där det går.
- Låt inga motorer snurra i onödan, inga lampor lysa i tomma rum och avstå framförallt från elvärme där den inte är nödvändig.
- Varje sparad kilowattimme nu håller vatten kvar i sjömagasinen. Den kommer igen i vinter — och då kan den behövas bättre.
- Ransonera frivilligt — det är trevligare.

Bokhållaren i drömfabriken

Även den som inte är så över sig intresserad av teknik och knappast skulle kunna tänka sig att bygga sin egen radio eller reparera sin egen bilmotor, är vanligen rätt fascinerad av att trycka på knappar om det händer mycket efteråt. Ta till exempel och flytta ner bokhållaren från kontoret till fabriken, placera honom i en skinnklädd länstol, installera en fläkt ovanför hans huvud, förse honom med förfriskningar, låt radion spela hawaii-musik — ge honom sedan en ren och trevlig instrumentbräda och säg åt honom att tillverka kastruller, stora och små. Tala om för honom att när han trycker på knappen överst till vänster ramlar ett stycke plåt in i fabriken och när han trycker på knappen nederst till höger spottas en kastrull ut. Det hela är en ganska snabb affär, bokhållaren befinner sig i drömfabriken och han är förtjust.

Nu blev det kanske i hastigheten lite för paradisiskt. Det är ju inte säkert att länstolen är skinnklädd eller att bokhållaren får sitta och grogga så smått på arbetstid, och dessutom kanske han blir tvungen att trycka på betydligt fler knappar, avläsa mätartavlor, skriva tabeller, tänka och sådant — det är alltså inte troligt att vår bokhållare får en ren semester, han kommer fortfarande att vara en arbetande man, som med gott samvete kan lyfta sin lön. Dessutom har han fått ett nytt ord att fundera över, nämligen »automation», ett begrepp som har stor betydelse för drömfabriken. Det påminner visserligen om det gamla kända »automatisering», men eftersom det ordet inte duger längre har det tydligen hänt något nytt inom tekniken, någonting som gjort drömfabriken möjlig.

Om vår bokhållare på något sätt har kontakt med Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) i Stockholm, t. ex. genom att delta i dess konferenser eller lokala diskussionsgrupper, är det troligt att han redan är tämligen välorienterad om vad automationen — den nya tekniken — innebär. Då har han redan förklaringen till att man kan eller kanske kommer att kunna tillverka kastruller, stora och små, genom att trycka på knappar. SNS anordnade nämligen i fjol en konferens, där kunniga män redogjorde för hur långt »knapptryckningstekniken» avancerat och dessutom diskuterade vilka ekonomiska och sociala konsekvenser den nya tekniken kommer att ha för närings- och samhällsliv.

Den »tänkande» maskinen

Automation är helt enkelt en mycket långt driven mekanisering. Det fina i kråksången är att bokhållaren inte själv behöver springa omkring och kontrollera att kastrullerna blivit felfria. Den kontrollen sköter invecklade tekniska anordningar om och dessutom — och här kommer det kanske mest utmärkande för automationen — rättar maskinerna sig själva om de gjort fel. Antag t. ex. att en kastrull är på något sätt felaktig i utförandet. Det registreras av någon apparat, som sedan vidarebefordrar en impuls till tillverkningsprocessen, varpå maskinernas inställning ändras. Fram kommer sedan perfekta kastruller. Automationen är sålunda bl. a. en självkontrollerande och självkorrigerande process. Maskinerna förses med automatiska kontroller som inte bara registrerar att någonting är fel utan också genom »återföringssystem» ser till att maskinen själv rättar felet. Maskinen »tänker».

Vi vet inte så värst mycket ännu om automationen; det är anledningen till att det har fantiserats lite grann ovan om skinnstolar, förfriskningar och förtjusta bokhållare. Men i Fords stora anläggningar i Ohio i USA är automationen faktiskt förverkligad. I den fabriken gjuter man motorblock och sätter samman motorer. Hos Ford är det först och främst de tyngsta och smutsigaste jobben som automatiserats. Att blanda sand är t. ex. en hänryckande sysselsättning i koltåldern och i sand-

lådan, men när det gäller tillblandning av sand för gjutformarna hos Ford och när det är fråga om en stadgad karl är jobbet mycket ansträngande och dessutom alltför smetigt. I sammansättningsfabriken behandlas maskindelarna i helautomatiska maskiner, men framförallt är det transporterna som automatiserats. Automationen innebär i många fall imponerande tidsbesparingar; vid en äldre Ford-fabrik behövdes det t. ex. 9 timmar för att forsla och bearbeta ett gjutet cylinderblock från gjuteriet och fram till montaget. I den nya fabriken klarar man jobbet på 14,6 minuter!

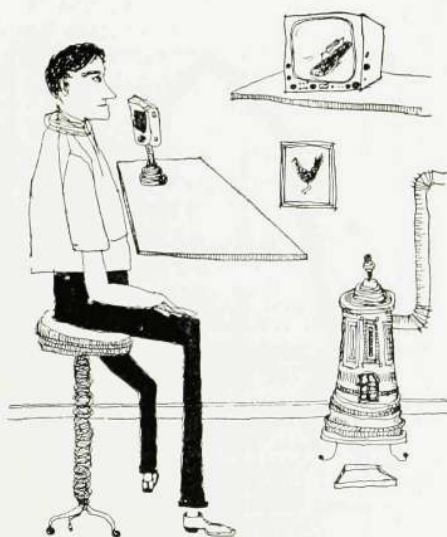
Det är inte alls bara i fabriker som den nya tekniken kan utnyttjas. Det talas och dröms också om det automatiserade kontoret och ett experiment med en helautomatiserad butik har utförts i USA.

Folktomma fabriker?

Fler och fler arbetsuppgifter kommer tydligen att utföras av maskiner i framtiden. Var tar då människan vägen? Skall vi alla sitta och lata oss eller, uttryckt på ett annat sätt, blir det massarbetslöshet? Sådana farhågor behöver man tydligen inte ha. Herrarna på SNS-konferensen, som funderat mycket och med framgång kring dessa ting, påpejade att man visserligen kan spara in en mängd arbetskraft genom automationen men att den å andra sidan skapar många nya jobb, och framförallt trevligare, mindre tunga och renare jobb. Det behövs t. ex. fler konstruktörer, övervakare, reparatörer och andra servicemän. Istället för arbetsbesparing kan man alltså tala om arbetsförskjutning. Då är det också klart att pratet om den »folktomma fabriken», som står och surrar för sig själv någonstans i ödebygden, är en överdrift.

Vilka delar av t. ex. den svenska industrin blir automatiserade och hur fort kommer det att gå? Sådana frågor är snabbt besvarade helt enkelt därför att de är så svåra. Ingen vet ännu så länge något med bestämdhet. Det gissas och spekuleras. Om vi plockar lite grann bland de mer välinformerade gissningarna finner vi att automationen kommer att genomföras långsamt och huvudsakligen i den större industrin — det anser åtminstone de

(Forts. på sid. 119)

— Hallå, hallå, stock nr 17. Håll rättingen i sidled! Sneglä på rikistocken, raska på nu och var inte så trög i rolen!

Yrkes- contra tempoarbete

en Alpha-undersökning

En sociologisk undersökning i miniatyr har nyligen företagits vid AB Alpha i Sundbyberg. Frågeställningen gällde närmast verkstadspersonalens fördelning i åldersgrupper, inkomstförhållanden och en utredning om vilka faktorer som kan tänkas bidra till frånvarofrekvensen. Personalchefen för verkstadspersonalen, ingenjör C A S e l l b e r g, som tillsammans med personalkonsulent Bertil Larsson insamlat grundmaterialet, ger här en redogörelse för undersökningen, vars resultat torde vara av intresse även för andra anställda inom LME-koncernen än enbart Alpha-personalen.

Verktögsfilare Oscar Mörk med 32 års anställningstid hos Alpha får representera företagets yrkesarbetarkår.

Den kartläggning av verkstadspersonalen vid AB Alpha — dess fördelning i åldersgrupper, ålderns inverkan på exempelvis frånvaron i arbetet o. s. v. — som nyligen gjorts har tillkommit närmast på förslag av representanterna för verkstadsklubben i Alphas företagsnämnd. Då resultatet av undersökningarna redovisades vid ett företagsnämndssammanträde nyligen uttrycktes önskemål om att det också skulle serveras i skriftlig form så att även andra än de anställda vid Alpha skulle kunna ta del av det.

När jag nu fått tillfälle att lämna några kommentarer till undersökningen i KONTAKTEN:s spalter bör genast sägas ifrån att vi för att inte offra för

mycket tid och arbete på uppgiften redan från början gjorde vissa begränsningar i problemställningen:

1:o Vi intresserade oss enbart för manliga arbetare.

2:o Vi uteslöt hoppjerkorna genom att ta med endast sådana, som var anställda vid årsskiftet 1954/1955 och som fortfarande innehade denna anställning i maj 1955.

Tack vare dessa reduceringar kom vi ned till ett antal anställda av ca 200. Dessa 200 delades upp i tre grupper:

- 1) Yrkesarbetare.
- 2) Tempoarbetare.
- 3) Diverse arbetare inkl. lärlingar.

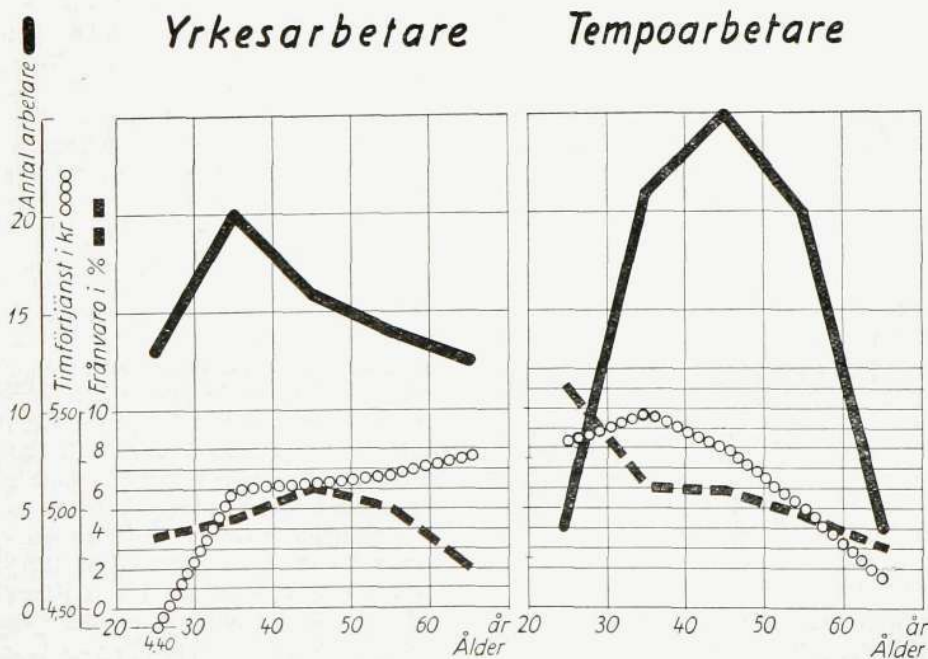
Vid granskning av grupp 3 visade sig denna dels ha stor spridning i åldershänseende, dels vara betydligt mindre än övriga grupper varför den uteslöts från vidare bearbetning.

Efter denna ytterligare reducering kom materialet att omfatta 75 yrkesarbetare och 74 tempoarbetare. Dessa delades in i åldersgrupper om 10 år vardera och prickades i ett diagram, som även visar respektive grupps bortovaro och förtjänst. Se diagrammet.

Yrkesarbetare stoppar längre

Beträffande åldersfördelningen ser man, vad man förut anade, nämligen att yrkesarbetarna »stoppar» betydligt längre än tempoarbetarna. Att det största antalet yrkesarbetare finns i 30—40-årsåldern är däremot mera överraskande liksom att tempoarbetargruppen kulminerar i följande 10-årsperiod. Om detta förhållande har lönepolitisk bakgrund eller beror på andra orsaker, därom må fältet vara fritt för egna spekulationer.

Om förtjänsten bör i första hand påpekats att i diagrammet angivna belopp är något »förgyllda». Vi hade nämligen lättare att få fram totala årsinkomsten och dela den med antalet under året arbetade timmar. På så vis har semester- och övertidssättning ökat den redovisade timförtjänsten. För båda grupperna är förhållandet lika varför värdena är

	Yrkesarbetare		Tempoarbetare	
	Antal	Bortovaro	Antal	Bortovaro
Civilstånd	46	3,9 %	48	6,2 %
gift	21	5,1 %	22	7,7 %
ogift	4	3,7 %	10	3,6 %
Färdväg	24	5,2 %	29	6,5 %
1 mil och mer	17	3,0 %	10	2,8 %
under 1 mil	28	7,4 %	23	4,3 %
Bostad				
mer än 1 rum och kök				
1 rum och kök och mindre				

jämförbara. Man ser hur tempoarbetarnas lönekurva kulminerar redan vid 30—40 år och sedan stadigt sjunker med stigande ålder, medan däremot yrkesarbetarnas förtjänst är ganska konstant med en topp i högsta åldersgruppen.

Låg frånvarofrekvens

Ser man på bortovaron frapperas man av att den överhuvudtaget är så låg. Visserligen är även denna kurva något friserad. Vi har således utslutit en poliosjuk och två tbc-sjuka, som antingen varit borta hela året eller större delen därav. Att åldringarna här hävdar sin ställning som gruppen med den lägsta frånvaron framgår tydligt. Ynglingarna bland yrkesarbetarna visar mycket större ambition då det gäller närvaron på arbetsplatsen än sina medbröder bland tempoarbetarna. Detta kan kanske ha sin förklaring i den högre förtjänsten som de senare har men det kan även finnas andra anledningar, som i så fall berörda grupper bäst själva känner till.

Utöver denna undersökning, vars talvärden hämtats från anställningsregistret, avlöningslistor och meritkort, gjordes en rundfråga bland de anställda för att spåra hur andra faktorer inverkar på bortovaron.

Vi undersökte frånvaron:

- 1) hos gifta contra ogifta;
- 2) hos dem som hade över eller under 1 mils färdväg;
- 3) hos dem som hade en bostadsstandard lägre eller lika med resp. högre än 1 rum och kök.

Det må erkännas att materialet här smälte samman ytterligare på grund av att en del avstod att förråda dessa förhållanden.

Speciellt uppgifterna om bostadsstandarden kan tänkas peka mot en något sämre standard i genomsnitt än det verkliga förhållandet. En del av dem som besvarat frågan har nämligen fattat den som så att företaget skulle kunna hjälpa dem till bättre bostäder och därför tagit till i underkant medan andra med mera tillfredsställande bostadsförhållanden helt avstått från att besvara frågan.

Uppdelningen yrkesarbetare, tempoarbetare bibehölls som framgår av

ovanstående tabell även vid denna granskning.

Man får väl tolka siffrorna beträffande civilståndet så att äktenskapet medför mera regelbundna vanor hos mannen, inte som att mannen trivs bättre på arbetsplatsen sen han blivit gift.

Färdvägens inverkan på bortovaron visar att de som bor nära arbetsplatsen har största bortovaron. De som bor längre från arbetsplatsen anlitar förmodligen säkrare kommunikationsmedel, vilket gör att de mera sällan

kommer för sent. Det kan också tänkas att de som har sin bostad i närmaste omgivningen ofta har anledning att begära permission för att utträta någonting i hemmet.

Vad beträffar bostadsförhållandena fäster man sig slutligen vid att det är förhållandevis flera yrkesarbetare, som trots lägre inkomster i yngre år har skaffat sig en bättre bostadsstandard än tempoarbetarna. Vad som är orsak och verkan i fråga om förhållandet mellan bostadsstandarden och bortovaron kan ifrågasättas.

Redogörelsen gör inte anspråk på att ha kommit med några nya eller särskilt värdefulla upplysningar och förklaringar. Kanske kan den dock väcka till liv en diskussion om dessa problem bland de anställda och locka fram jämförelser mellan de olika företagen. I så fall har den fyllt sin uppgift.

C A Sellberg

Guldbröllop med LME

— Snälla Bernhard, i den här hålan — Cuernavaca i Mexiko — kommer det aldrig att bli mer än 50 telefoner, profeterade en gång direktör Erik Östlund i Mexikanska telefonaktiebolaget Ericsson. Men den gången högg han i sten, den gode Östlund. Ty i dag har »hålan» 3 700 telefonapparater.

Bernhard, det är direktör *Bernhard Wahlqvist* det, själv verkställande direktör i mexikobolaget sedan 1936. Den 1 november var det jämnt 50 år sedan han kom i L M Ericssons tjänst — skall man vara riktigt noga började han som ung ritare hos Stockholms allmänna telefonaktiebolag, som senare sammanslogs med L M Ericsson — och på själva 50-årsdagen fick han ur styrelseordföranden Marcus Wallenbergs hand mottaga L M Ericssons förtjänstplaket till guld.

Att Mexiko är dir. Wahlqvists speciella ögonsten är inte svårt att förstå när man får veta att det i landet fanns ungefär 17 000 LM-telefoner, då han kom dit första gången 1926, medan siffran 1950, då LME och ITT sammanslog sina intressen i Mexiko, hade i det närmaste 10-dubblats till 168 400. Och att årsinkomsten av interurbanservicen, som 1929 var 80 000 pesos, i dag uppgår till 114 milj.

Men det är inte bara i Mexiko som dir. Wahlqvist haft en framträdande roll. Han är sedan 1925 chef för L M

Ericssons koncessionsavdelning, han sålde den första LM-automatstationen på den latinamerikanska marknaden till Mendoza i Argentina 1927, han var med om att grunda det spanska bolaget Cia Española Ericsson och var dess verkst. direktör 1922—1925, som stationsingenjör byggde han åren 1909—1914 de första centralbatteristationerna i Stockholm: Södermalm, Östermalm, Vasa, Kungsholmen. Mycket annat att förtiga.

Ett av de första uppdragen han fick hos Allmänna telefon var annars av det kuriösa slaget: han ritade på fritid det hus som dåvarande ingenjör K F Wincrantz — senare verkställande direktör i L M Ericsson — lät bygga om åt sig vid Brännkyrkagatan. Det bygget var kanske inte fullt så stort som det som nu håller på att resa sig utanför hans fönster. Vi menar förstås det nya kontorskomplexet vid Huvudfabriken, en av de många påminnelserna om den väldiga företagsexpansion, i vilken dir. Wahlqvist tagit så verksam del.

Bankdirektör Marcus Wallenberg överlämnar LM Ericssons förtjänstplaket till guld till direktör Bernhard Wahlqvist.

650 kg kalvstek dagsranson i Sveriges största lunchkök

Vet ni egentligen hur mycket ni stoppar i er om dagen, ni alla anställda vid Huvudfabriken? Det är inte småpotatis precis. Men så torde också ICA-restaurangen vid HF, som dagligen serverar 3 200 lunchgäster, vara Sveriges största lunchmatsal. Till detta kommer 400—500 middagsgäster samt 200 anställda vid Älvsjö kabelverk och avdelningen ute i Danderyd, som varje dag får maten från ICA-köket.

Restaurangchefen, fröken *Stina Andersson*, ser inte bara till att alla får vad de behöver, hon står gärna till tjänst med att »servera» siffror från verksamheten också!

— Middagarna betyder i det här sammanhanget så litet för de mängder av livsmedel som går åt varje dag, säger hon, så för enkelhetens skull håller vi väl oss till det som går åt till luncherna i tjänstemanna- och arbetarmatsalarna. Och då ser dagsbehovet ut så här för några av de vanligaste varorna:

- ca 700 kilo potatis
- ca 475 kilo stekfläsk
- ca 650 kilo kalvstek
- ca 500 kilo fläskkorv
- ca 450 kilo falukorv
- ca 950 kilo strömming
- ca 700—800 kilo kokt fisk
- ca 400 kilo fiskfilé
- ca 850 liter mjölk
- ca 50 kilo smör
- ca 500 liter kaffe

— Av »tillbehören» kan jag kanske nämna 270 kilo spenat, 250 kilo lingonsylt och fem präktiga 13-kilosostar om dagen. Skall man försöka göra några kommentarer till de här siffrorna blir det att de är rätt normala om man slår

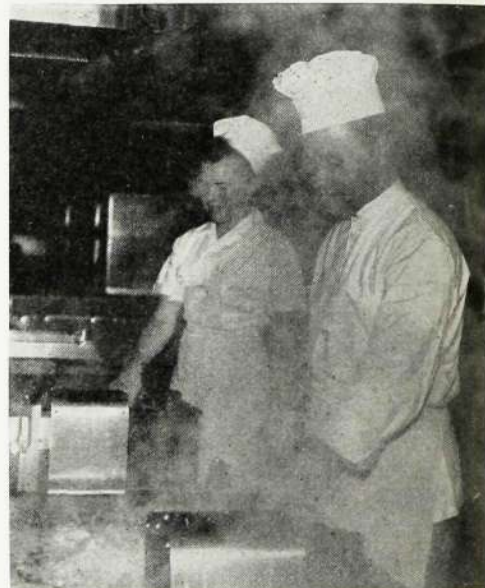
ut kvantiteterna pr person. Mjölksiffran tycker jag dock är hög ty i siffran 850 liter ingår bara dricksmjölk. Till detta kommer all mjölk, som går åt vid själva tillagningen. Så LM-arna tycks vara ett mjölkälskande släkte.

Köksutensilierna har dimensioner därefter, det kunde KONTAKTEN konstatera vid ett besök bakom kulliserna. För detta jättehushåll finns t. ex. fem stora grytor, den största rymmande hela 800 liter, de andra 350—500 liter, och en ny potatiskokare som ser ut som ett kassaskåp och tar 350 kilo åt gången. Den har bara det felet att det går lite för saktat koka i den så man måste också ta till några kokare som tar »bara» 80 kilo för att hinna med i galoppen.

Överallt i köket håller man mycket strängt på hygien, något som man också snart märker vid ett tillfälligt besök. För att emellertid få en mera sakkunnig syn på dessa förhållanden vänder vi oss till dr *Uno Plazikowski* vid Stockholms stads hälsovårdsnämnd, som inspekterade köket i samband med den relativt godartade matförgiftningshistoria som nyligen hände vid HF — den första på fyra år.

Hög hygienisk standard

— Jag kunde inte då finna någonting att anmärka på de hygieniska förhållandena, säger dr Plazikowski, och jag har heller inte hört någonting i den vägen från de inspektörer som regelbundet besöker LM-köket. Min bestämda uppfattning är att det hela var en ren olyckshändelse, som köket inte kan lastas för. Tvärtom tror jag

Det är ingen vanlig hushållsvisp, som kocken Erik Johansson hanterar i sitt dagliga arbete.

Därunder ses spisbiträdena Kerttu Sironen och Viljo Ilävuori stekande lök till pannbiff i rök men inget damm.

att historien fått en betydligt större omfattning om inte hygien varit så hög — undersökningen gav nämligen vid handen att ett mindre parti av köttet var infekterat redan innan det kom till LM-köket och att bakterierna inte spred sig vidare där. I annat fall skulle också många fler matgäster, som åt kött den dagen, ha berörts.

Matgästernas kontrollorgan

Utom av hälsovårdsinspektörer kontrolleras förhållandena i köket liksom i restaurangrörelsen i sin helhet av läkare från L M Ericsson — f. n. är det dr Nils Masreliez, som har denna

(Forts. på sid. 119)

Matrådet »vid köttgrytorna». Fr. v. hrr Anders Kärnekull och Gösta Dahlgren, frkn Anna Göransson, hrr Lennart Gustafsson och Yngve Lind samt restaurangchefen Stina Andersson.

LME-fabrik i Brasilien invigd

Telefonaktiebolaget L M Ericssons brasilianska dotterföretag Ericsson do Brasil Comércio e Indústria, S. A. invigde lördagen den 5 november sin telefonfabrik i São José dos Campos. Brasiliens president och guvernören i staten São Paulo hade sänt representanter till invigningshögtidligheten, bland vars ca 500 deltagare också märktes svenske ministern C J Stenström och företrädare för olika telefondriftsföretag i hela landet, bl. a. Companhia Telefônica Brasileira, Brasiliens största på området.

Ericsson do Brasil företrädades av sin verkställande direktör Sven Oscar Englund och verkstadschefen Alvar Olsson medan moderföretaget representerades av dess verkställande direktör Sven Ture Åberg, direktör Olof Hult och ingenjör John Zoetterman.

Telefonfabriken, som dagen till ära var smyckad med de brasilianska och svenska flaggorna, har ritats av den kände brasilianske arkitekten Oscar Niemeyer och byggts av Svenska Entreprenad AB Sentabs dotterbolag i Brasilien. Den första byggnadsetappen, som blev klar i slutet av förra året då också tillverkningen av telefonapparater påbörjades i mindre skala, omfattar ungefär 3 000 kvadratmeter. En utökning av lokalerna till 5 000 kvadratmeter är emellertid i det närmaste färdig. Fabriken, vars tillverkning under år 1955 väntas uppgå till ca 25 000 telefonapparater, får därmed möjligheter att öka sin kapacitet till ca 70 000 apparater pr år samt att uppta viss tillverkning av automatstations- och transmissionsmateriel. Antalet anställda är f. n. 160.

KONTAKTEN hoppas att i nästkommande nummer kunna återkomma med några glimtar från invigningshögtidligheterna.

São José dos Campos, som ligger ca 90 km från São Paulo vid autostradan

till Rio de Janeiro och f. n. har en befolkning på 54 000 invånare, är på väg att bli en industristad av rang. Utom L M Ericsson har sålunda flera andra stora bolag köpt mark där för nya fabriker, bl. a. General Motors, Firestone, Johnson & Johnson, Matarazzo, Lambretta och Elna.

Brasilien är en mycket stor marknad för telefonutrustningar, inte bara genom landets storlek och snabba utveckling utan också därför att utbyggnaden av telekommunikationerna inte kunnat hålla jämna steg med utvecklingen i övrigt. Genom den brasilianska telefonfabriken kommer L M Ericssons möjligheter att delta i denna utbyggnad att avsevärt förstärkas.

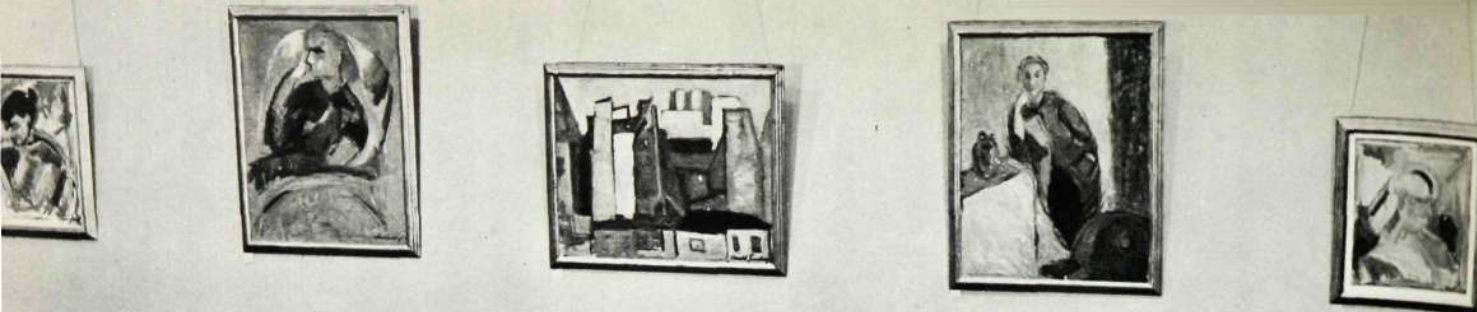
LM-stationer i 70 städer

Den första automatiska telefonstationen enligt L M Ericssons system sattes i drift 1931. I dag finns i drift eller

har beordrats automatstationer på över 100 000 linjer för ett 70-tal städer från Manáos i hjärtat av Amazonområdet i norr till Pelotas nära gränsen mot Uruguay i söder. Inget annat automatiskt telefonsystem har i Brasilien fått så vidsträckt spridning som just L M Ericssons.

Men L M Ericssons leveranser i Brasilien inskränker sig inte enbart till automatiska telefonstationer — ofta kompletta telefonsystem med såväl stationer som nät. En viktig del av försäljningen är också manuella och automatiska abonnentväxlar samt utrustningar för interurbantrafik. För närvarande är t. ex. under utförande koaxialkabelutrustningar för fjärrförbindelsen São Paulo—Santos — åtagandet innefattar också leverans av koaxialkabel — och terminalutrustningar för mikrovägsförbindelserna São Paulo—Campinas och São Paulo—Rio de Janeiro.

KONST UPPÅT VÄGGARNA

Över 500 medlemmar har man haft i LME:s konstförening, som bildades för åtta år sedan men nu är antalet nere i omkring 480, vilket de styrande inom föreningen tycker är en smula för litet. Enbart vid Huvudfabriken finns det ju omkring 5 000 anställda och eftersom föreningen inte är öppen endast för personal vid HF — Kabelverket i Älvsjö bidrar med ett 70-tal medlemmar, Katrineholmsverkstaden, FÖB och Gröndal med ungefär 25 vardera — kan man inte tala om någon alltför imponerande avslutning.

Vad beror det på? En av förklaringarna är väl att det bland konstvänner såväl som bland andra finns folk, som hyser en viss ovilja mot allt vad föreningsliv heter. »Jag kan odla mina konstintressen utan att 'organisera' mig.» Andra har många gånger tänkt på att gå med i konstföreningen men »det har inte blivit av» — den enskilda initiativkraften är inte alltid så stor. Så finns det också bland de många LM-anställda en del som tycker att »det är så hemska saker som hänger på väggarna» vid konstföreningens utställningar i matsalarna att de

Vignettbilden visar ett avsnitt av brommakonstnären Harald Sandbergs utställning i Huvudfabrikens arbetarsal.

Så här gick det till vid konstföreningens första utställning i november 1947. Då som nu var ing. Gunnar Berggren föreningens ordförande och här låter han lilla Birgit Jensen, som nu är stora damen, dra vinstlottorna ur en papperskorg. I mitten föreståndare Karl Einar Österlund, föreningens vice ordförande.

av den anledningen tackar nej till ett medlemskap.

Den stora gruppen är i alla fall den, som inte har någon bestämd uppfattning alls och som ännu inte fått upp ögonen för vilka värden konsten kan ge åt var och en. Den kategorin tycks vara starkast representerad bland verkstadsfolket. Ty av Huvudfabrikens ca 325 medlemmar i konstföreningen är tjänstemännen i förkrossande majoritet.

— Det har varit bättre på den punkten förr, säger hr *Sven Engdahl*, Vt 39, som är kontaktnamn och framgångsrik medlemsvärvare på sin avdelning — det finns ett 30-tal medlemmar på 39:an. Men nu har antalet medlemmar bland arbetarna minskat oroväckande — jag törs nästan säga att det gått ner till hälften jämfört med för några år sedan. Jag vet inte riktigt vad det kommer an på men jag hör ibland att man inte gillar de saker som köps in eller ställs ut och då vill man inte vara med.

— För min del tror jag att den inställningen beror på att folk inte ger sig tid att försöka sätta sig in i konsten ordentligt. Själv var jag fullkomlig novis i början och jag vet av egen erfarenhet att man speciellt när det gäller den s. k. moderna konsten inte »begriper» allt på en gång.

— Det är tråkigt att intresset för konstföreningens verksamhet är så skralt från verkstadspersonalens sida, tycker hr *Ture Fasth* på Vt 15.

För splittrade intressen

— Men det beror väl på att intressena är splittrade på så många olika håll, fortsätter han. Det vore dock ur många synpunkter värdefullt om konstintresset kunde bli större. Man behöver avkoppling från den dagliga rutinen och det tror jag att konsten kan ge. Medlemskap i konstföreningen kan säkert också skapa kontakter mellan de anställda — alldeles bortsett från det gemensamma konstintresset.

— Jag har också min egen lilla privata fundering om varför tjänstemännen är i så stor majoritet bland medlemmarna, fortsätter hr *Fasth*. Utställningarna är ju så arrangerade att en del tavlor hänger i arbetarsalsalen, en del i tjänstemannasalen. Denna betraktas dock ofta av arbetarna som »förbjudet område», varför halva utställningen går dem spårlöst förbi. Tjänstemännen däremot känner sig »som hemma» också i arbetarsalsalen eftersom många av dem äter middag där.

Varför måste man »begripa»?

— Varför skall man »begripa» allt så fort det är fråga om konst eller musik? Frågar en av de drivande krafterna i konstföreningens verksamhet, dess vice ordförande föreståndare *Karl Einar Österlund*, Vt 18, (andra trogna konstpropagandister är bl. a. ordföranden sedan starten ing. Gunnar Berggren, SpnC, kassören ing. Albin Redtzer, Dp, fru Ragnhild Boström, Ekl, fröken Aina Karlsson, Las, hr Karl Herman Samuelsson, Vt 27, fröken Anna Pettersson, Vt 39, hr Nils Strömblad, KV, och kamrer Uno W Swenson i Katrineholm).

— Det verkar ibland, säger hr *Österlund* vidare, som om många människor tror sig vara utsatta för någon sorts drift när de inte genast »förstår» konst eller musik. Precis som om man inte skulle kunna glädjas åt och njuta av saker och ting som man inte vet så mycket om! Om jag ser en maskin, men inte begriper mig på den, inte blir jag förbaskad på maskinen eller konstruktören för den sakens skull. Jag tröstar mig med att det finns annat som jag är mera hemma på och kan ändå samtidigt ha både nytta och nöje av maskinen. Ungefär den inställningen borde mera komma fram i ovana konstbetraktarens beteende inför konsten, menar jag.

— Vad sedan exklusiviteten beträffar, fortsätter hr *Österlund*, så tror jag inte det är så farligt med den saken. Men det är ju klart att en konstförening, som verkligen vill ge sina med-

lemmar en så allsidig orientering om de olika strömningarna inom konsten som möjligt, också bör visa prov på mera avancerade och — låt gå — »svårbegripliga» konstriktningar. En förening, som inskränker sin verksamhet till att vara ett lotteri för att dess medlemmar skall få möjligheter att vinna en eller annan tavla, är det i varje fall enligt min mening inte så mycket med.

Här kan det kanske vara lämpligt med en kort resumé över vilka vägar man går i föreningens strävanden att »konstbilda» sina medlemmar.

• Konstföreningen anordnar varje månad under tiden september—maj utställningar i Huvudfabrikens matsalar. I år har man dessutom haft en speciell sommarutställning av reproduktioner av kända verk i samarbete

med den norska konstorganisationen Kunst på Arbeidsplassen. Till dessa utställningar inbjuds i regel en å två konstnärer, som garanteras försäljning av åtminstone något konstverk till föreningen. Dessutom hoppas man givetvis på att även de enskilda medlemmarna skall köpa något, ty därmed har man möjligheter att få både fördelaktigare priser och framstående konstnärer som deltagare i utställningarna.

• Emellanåt förekommer konstafstnar med föredrag av någon lämplig konsthistoriker om skilda ämnen inom konsten. Tyvärr har det dock visat sig ekonomiskt svårt att bedriva denna propagandaform i någon större omfattning.

• Visningar av uppmärksammade utställningar »ute på stan» — i Nationalmuseum, Liljevålehs, Konstakademien

csv. — liksom av ur konstsynpunkt intressanta byggnader och anläggningar, t. ex. Drottningholms slott, Millesgården och Waldemarsudde, är uppskattade arrangemang. För att medlemmarna skall få mesta möjliga behållning av dessa visningar, som sker under ledning av sakkunniga ciceroner, brukar deltagarantalet begränsas till 30—40 personer.

• Konstföreningen tjänstgör förstas också som konstlotteri och för en medlemsavgift av 12 kronor får man vara med om två dragningar om året. Enbart vid höstdragningen nyligen utlottades konst för ca 3 000 kr. Den som vunnit ett konstverk, står över de två närmast följande dragningarna och dessutom har man infört det systemet att var femte dragning är förbehållen endast medlemmar, som tidigare inte gynnats av Fru Fortuna.

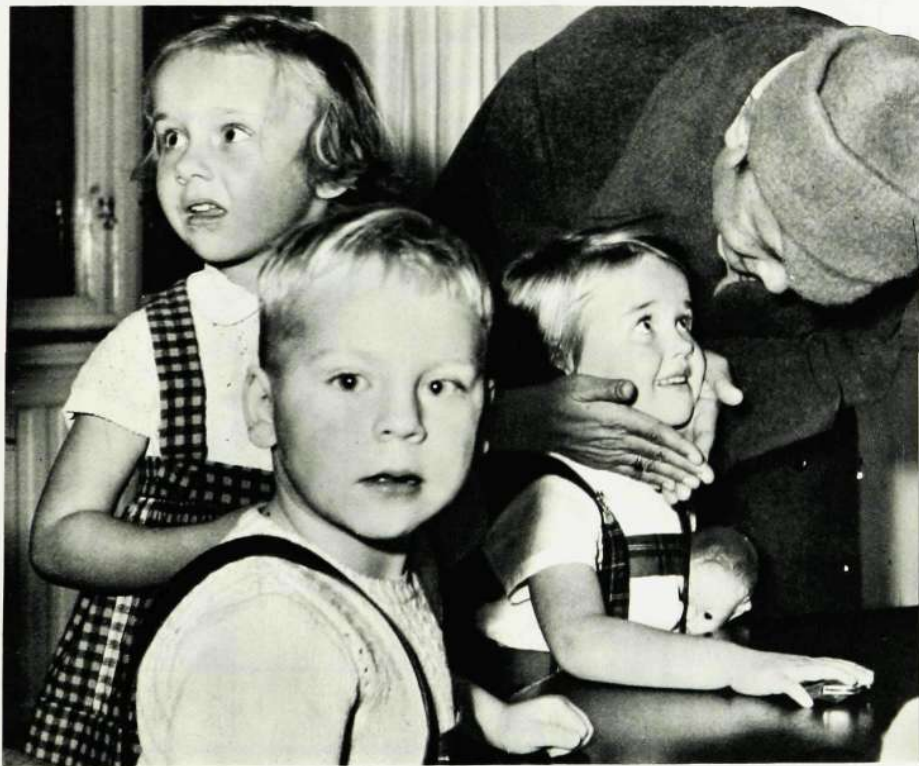
NU kommer U NU

Burmas premiärminister U Nu gästade under sitt Sverigebesök i början av november också L M Ericssons anläggningar i Midsommarkransen. I sällskap med bl. a. statssekreterare U Thant, Burmas vice försvarsstabschef överste Aung Gyi, makan Daw Mya Yi och makan till Indiens minister i Sverige Mrs. Chopra samt den svenske generalkonsuln i Bangkok Måns Hallberg gjorde den burmanske regeringschefen först ett besök på LM-gården, där småttingarna först gjorde stora

ögon inför den långväga gästens egendomliga kostymering — han var iklädd en s. k. longgyi — men snart nog tinade upp inför den vänlige farbrorns choséfria uppträdande. På bilden här nedan bekantar han sig närmare med lilla Catrin Olsson, Lars Hellgren, som koncentrerar sig på fotografien, och Agneta Eriksson t. v. En kort visitt gjordes också i Midsomrargården, där barnen i barnträdgården hälsade honom med sång, innan man tog steget över till Huvudfabriken.

I dess demonstrationsrum lämnade direktör Hans Thorelli en orientering över bolagets organisation och tillverkningar varefter en rad produkter demonstrerades. Speciellt road föreföll premiärministern vara när han fick tillfälle att tala in ett litet »meddelande» på LM:s telefonsvarare, som han sedan omedelbart kunde avlyssna. Innan besöket hos L M Ericsson avslutades med en rundvandring genom några av verkstadslokalerna samt HF:s sjukavdelning, överlämnades till U Nu en privatväxel i gåva (bilden ovan där man utom premiärministern i sin karakteristiska longgyi ser direktör Hans Thorelli och generalkonsul Måns Hallberg).

Korskoppla i julhelgen!

Den typ av korsord — storkors, lördagskryss och allt vad det kallas — som KONTAKTEN härmed presenterar har sedan en tid varit den stora tävlings Schlagern i några svenska dagstidningar. KONTAKTEN:s läsare torde alltså ha stiftat bekantskap med fenomenet tidigare, varför man knappast behöver gå in på någon utförligare redogörelse för tävlingsreglerna.

Några ord dock för alla eventualiteters skull. Nyckelord och nyckelbilder är som synes inarbetade i rutmönstret och där tveksamhet kan råda om de hänvisar till våg- eller lodräta rader visar små pilar vägen. I ett par fall förekommer ord, som börjar vågrät men sedan tar av i vinkel neråt, och även där ger pilarna vägledning. Ett antal rutor är skuggade och bildar bokstäverna L M E. De bokstäver som skall ifyllas dessa kan ingå i både vågräta och lodräta ord. Skuggorna bildar alltså inte någon stoppgräns, såvida det inte i omedelbar anslutning till den skuggade rutan finns en kraftigare linje. Dessa linjer markerar nämligen där liksom på andra håll i korsordet stopp. De skuggade rutorna bildar vidare en sammanhängande mening, där de kraftigare pilarna markerar uppehåll mellan orden. Det skall dock här medges att det blivit mindre »hoppigt» att läsa meningen om Lars Magnus Ericsson i stället hade hetat exempelvis Larsson...

Eftersom det är jul och allting skall vi vara extra generösa den här gången och erbjuda förstapristagaren en hel 50-lapp för besväret. Andra pristagaren får 25 kronor medan tredje pris uppgår till 15 kronor. Före den 15 januari vill KONTAKTEN:s redaktion ha lösningarna, som lämpligen bör ha beteckningen »Korskoppling» — ett inte alldeles okänt begrepp oss L.M:are emellan.

				Räkna med bråk I toppen	Regn- tungt	Artiku- lation	Smila	Prono- men	Sämsre- änge...
2		Billigt drama							
12/6							Nyhets byrå	Dior's verk	
Kl III		Nödvont H ₂ O -1°						Cocktail Får re- serv	
Jes.9 2-7							Mas- blad		
				Dikt	Av stör				
Furste och opera									
Syndig stad						Margaret Land			
Reklam- kläckare									
Jap. spel		↓	Kanske på spik						
Har vi av jul- ferien							Yta Nuna		↓
				Finsk förf. Fårakt.					
Hus på fjäll								↓	Avsågad sovjet minister
		↓							↓
Flod				Vara bekant med	↓	Basse Dröm			
Suck				Rappar Ort i Sörml.					
Ring hem!									
		År Uppl. ort					KG spec. Sida		
							Ner man	Bergmans Klokt	
				Del av devis					
						Anno 1			Harhand om stjärnor

	Best seller av kina- läkare →	Lyser vit ↓	8 maj		Karibiska havet		Hette Bevin	Stadens ljus				Varu- hus	Ermex	Hotell ↓	
						Gräs- profet → Känna på sig					Gör häst	Varar jul till			
					För att få biljett	Sjöstrend → 3 ⚙						I opera ↓		Par →	
		Saga →								DIF- are ↓		Står man som liten	Gre- jor		
								Teck- nare							
↓					Tid- ning ↓									För båt	Till- fällig
					Skoja Syrak				Blandn av greve ↓		Herr- namn ↓				
	Ton →		Puts ↓	BIL M →								Hån Pigg			
						Är ⚡							Express →		
					Bragg, Planck Buck....										
Ej mer Har ätt ↓					Dum Rik →							TJU T →	... åt skogen	Nära Lidingö	
	Konung →				Rytm →					Ven Förmär					
	Förlåt Alis 40 →								Stöt Stor sjö →					Kanske Edamer	
			Sago- figur →									Svär- ord ↓		Kalle →	Obs!
			Danskt för- namn		Fras ↓		Idé →					Nattlig kramare →			
Levde i Syd- amerika	Röstade Nej					con				Förejul Tilljul ↓					Till- bedjes ↓
							Vägde skinkan				I mars	Hoppar i Norr →	Smek- sam	Is- kross	Varu- hus
	På koppar														Vid jul ↓
					Gram- se →					I Jämt- land		Ha reda på			
												L ⁵			

Fotoamatörer i Söderhamn

i livlig tävlingsverksamhet

Vid Söderhamnsfabriken finns en liv-aktiv fotoklubb, som bildades för jämnt två år sedan på initiativ av hr Stig Johansson, Vt 62. Redan vid starten anslöt sig ett 20-tal fotointresserade LM:are i Söderhamn och vid det här laget har medlemsstocken vuxit till det dubbla — det blir nära nog en medlem på 10 anställda, det.

I höst har fotosammanslutningen, som bär namnet Fotoklubben LME, fått ett eget klubbmärke — det återges härintill — vars motiv med en telefonapparat och utsiktstornet Oskarsborg som »objektiv» an knyter till såväl arbetsplatsen som staden. Det skulle inte förvåna om det märket får en strykande åtgång — alltså att medlems-

antalet ökar ytterligare inom den närmaste tiden — ty klubben har tack vare företagsledningens intresse nu fått bättre möjligheter att bedriva sin verksamhet. Bolaget har nämligen skaffat ett mörkrum i ett bostadshus alldeles i närheten av fabriken, som fotoklubben får disponera utan kostnad. Mörkrummets utrustning — bl. a. en modern förstöringsapparat — har klubbmedlemmarna själva skaffat. Finansieringen av dessa inköp har klarats med hjälp av lotterier osv.

— Klubbverksamheten bedrivs ganska intensivt, omtalar dess ordförande, hr Frans Samuelsson, när KONTAKTEN gör ett besök på ort och ställe. Vi har sedan klubbens start haft tävling-

Fotoklubbens ordförande Frans Samuelsson vid förstöringsapparaten i det mörkrum, som företagsledningen ställt till klubbens förfogande.

ar praktisk taget varje månad med undantag för sommarmånaderna och har på så vis hunnit med 7—8 tävlingar om året. Deltagarantalet har i allmänhet rört sig om ett 10-tal varje gång. Siffran är i och för sig inte dålig men vi skulle gärna se att ännu fler ställde upp.

— Och nu tror vi oss ha kommit på knepet att höja tävlingsintresset. I tävlingarna, där alla insända bilder bedömts av en helt utomstående jury så att alla medlemmar haft möjligheter att vara med, har ett fåtal namn figurerat i prislistornas topp. Det har varit Stig Johansson, Thure Larsson och Åke Lundberg (Frans Samuelsson själv hör också till den kategorin fast det är svårt att få honom att säga det) som varit de mest framgångsrika i tävlingssammanhang hela tiden. Det kan ju tänkas att andra medlemmar inte ansett det vara lönt att ställa upp i konkurrensen. Därför kommer vi i fortsättningen att dela upp tävlingarna i två olika grupper — en för mera avancerade amatörer och en annan för mindre rutinerade nybörjare — som tävlar var för sig. På så sätt kanske bredden kan ökas, hoppas hr Samuelsson, som också leker med en annan tanke: att utmana kollegerna vid HF på en fotoduell.

Hård kamp om första pris i fototävling om badbilder

Med mottot »Badflicka» har fotoklubben i sommar haft en fototävling, som nyligen avgjorts. Många bidrag flöt in och juryn hade ett svårt arbete att få fram den bästa bilden. Efter moget övervägande tilldelades Thure Larsson, Vt 67, första pris för sin trevliga »badbild» där förresten barn och blomma utgjorde motivet. Andra pris gick till Frans Samuelsson, Vt 64. Att striden var hård mellan dessa pristagare visar poängsiffran, som för båda blev densamma.

»Badbaljan» kallar Thure Larsson den här bilden, med vilken han fick första pris i Söderhamnsklubbens tävling »Badflicka». För den intresserade läsaren kan följande fotografiska data lämnas: Agfa Isolette — Solinar 1: 45 — 5,6 — 1/25 — 2,5 m. — Ilford HP3 — 2 st. fotolampor 250 W.

Bilden »Slända på skvattram» t. v. ingick förstås inte i badbildstävlingen men den visar i alla fall ett prov på tvåan Frans Samuelssons fotografiska kunskande. Dess tekniska data är bländare 16 — 1/50 — 33 cm försättilins + 2 dioptrier och filmen Ilford FP3. Bilden är tagen i juni kl. 9 på morgonen.

Sett och hört

En baddare att dra upp

Vaktmästare Helge Ceder vid Huvudfabriken är en baddare att dra upp baddare när andan faller på — och det gör den ofta. Hård konkurrens om titeln fiskechampion har han dock på så nära håll som inom familjen ty frugan Linnea är en minst lika passionerad fiskare. För den här gången räddade dock husets herre och man äran med en kromosomabborre, som han drog upp i Ingaröfjärden på en vanlig rev med löja som bete.

— Tråkigt nog vägde jag aldrig den här biten, som med stjärtfenan inräknad säkert var en halvmeter lång, försäkrar hr Ceder. Men jag har ju fått en och annan abborrpinne förut på 1½ kilo och däromkring. Eftersom den här var betydligt större tar jag inte tillbaka många gram på att den vägde över 2 kilo. Vi säger väl 2 kilo jämnt för säkerhets skull...

Frid och fröjd i juletid

Julkalaset i fängelset höll på att bli riktigt misslyckat därför att två av internerna inte ville vara med och dansa i ring, sjungande »Tjuv och tjuv det ska du heta...»

— Ja, men varför? undrade den förtyvlande lekledaren.

— För vi sitter inne för mordbrand!
— Ja, men då tar vi »Anders Perssons stuga står i ljusan låga...» efter den här.

Och friden var, som alla förstår, återställd.

Lars Magnus Ericssons födelsegård blir museum

Lars Magnus Ericssons födelsegård Nordtomta i Värmskogs socken några mil väster om Karlstad har bl. a. genom bidrag från Telefonaktiebolaget L M Ericsson förvärvats av Värmskogs Fornminnes- och Hembygdsförening, som där ämnar inrätta ett museum till minne av den svenska telefonindustrins grundare.

Fornminnesföreningen hoppas enligt dess ordförande, komminister *John Engvall*, att museet i Värmskog skall hinna bli klart att invigas till sommaren 1956. Nästa år är det f. ö. 110 år sedan Lars Magnus Ericsson föddes och 30 år sedan han gick bort.

Lars Magnus Ericssons födelsegård Nordtomta i Värmskogs socken, som till sommaren öppnas som museum.

Föreningen har redan i sin ägo en del möbler och föremål, som tillhört och egenhändigt tillverkats av Lars Magnus Ericsson och från Värmlands museum i Karlstad har man fått löfte om en bronsstatyett, som skall resas på gårdsplanen.

Vidare kommer Telefonaktiebolaget L M Ericsson att överlämna en del telefonmateriel, fotografier och annan lämplig utställningsmateriel, som belyser företags utveckling. På så sätt skulle L M Ericsson-gården i Värmskog samtidigt också kunna bli ett telefonmuseum i miniatyr.

Med sången i högsätet

Sieverts manskör gav tillsammans med Sundbybergs manskör och Sundbybergs orkesterförening en konsert inför fullsatt Marabou-sal den 29 oktober. På programmet stod bl. a. Griegs »Landkjending» och »Pilgrimskören» ur Wagner-operan Tannhäuser. Efter konserten samlades sångare och musikanter med damer till gemensam supé i SKV:s mäss, där det sjöngs, spelades och dansades till långt in på småtimmarna. Därifrån kommer också bilden, som visar Sieverts-manskörens dirigent Eric Dahlquist i aktion under supén. Av betendet att döma dirigerar han just »Min stamfar hade en stor pokal».

Bastant verkstadsstol från Lars Magnus da'r

När fröken Hillevi Karlsson, Vt 32 vid HF, efter 50 års tjänst i bolaget slutade sin anställning den sista oktober, avslöjade hon att hon i många år haft en stol stående bredvid sig, som fabriker Lars Magnus Ericsson själv använt en gång i tiden. På sin sista arbetsdag vid LME visade hon upp den bastanta »pjäsen» för verkstadschefen Stig Jacobsson. Stolen kommer förmodligen inte heller att stanna kvar inom Huvudfabriken utan i stället doneras till det blivande museum i Lars Magnus Ericssons födelsegård i Värmland, om vilket kan läsas utförligare på spalten här intill.

På expo och gille

När de anställda vid Katrineholmsverks-
staden kom till sitt arbete på morgonen
den 19 oktober (!) möttes de av denna syn
— en björk i full grönska inom fabriks-
området och ett fem centimeter tjockt snö-
täckte på marken. Om det också framgår
av bilden att det på andra sidan fabriks-
stängslet finns fruktträd med friskt lövverk
och dignande av härliga äpplen är inte
alldeles säkert men så var det i alla fall.
Sommargrönska i vinterskrud, skulle poe-
ten ha uttryckt naturfenomenet.

I norska telegrafverkets jubileumsutställ-
ning i Oslo deltog LM Ericsson med bl. a.
det första standardexemplaret av sina
abonnentväxlar med koordinatväjlare
och reläer som huvudsakliga kopplings-
element. På bilden ses fr. v. sjefingenjör
O Grönberg i Telegrafstyret, dir. Danne-
vig Hauge på Teknisk museum och sam-
ferdselminister Varmann provtelefonera
genom växeln, som nu sålts till Oslo Tele-
fonanlegg och är den första av denna
typ, som placerats utanför Sverige.

LME:s orkesterförening har 10-årsjubilerat med en soaré
i HF:s matsalar, där förutom musik av skilda slag bl. a.
förekom en mannekänguppvisning, som inte minst tilldrog
sig herrarnas stora uppmärksamhet. Fröken Paula Tapa-
nila på avd. DfH vid HF hörde till dem som lät sig bekikas.
Se vidare sid. 120.

De båda unga skönhetererna — fröken Anna-Stina Mär-
tensson och fröken Ingrid Tuiskvere på personalavdelning-
en vid HF — som på bilden nedan kastar en blick i spegeln
innan de gör sig beredda för entré hörde till dem som
var med när Sällskapet LME kallade till gästmiddag på Gil-
let den 11 november. Mer om festen på sid. 120.

»När järnvägen kom till stan»-
heter en utställning, som pågår i
Stadsmuseet i Stockholm till årets
slut. Där finns också LM Ericsson
med på ett hörn, dels med en vi-
sartelegraf från 1870-talet med
firmabeteckningen L M Ericsson
& Co, och dels med ett fotomonte-
tage från Saltsjöbanan, den första
järnvägen i Skandinavien, som
införde central trafikledning
(CTC). Den installerades år 1938
av L M Ericssons Signal AB. På
bilden ovan demonstreras tele-
grafen av f.d. förste reparatören
vid SJ G Schelin, som själv har två
söner anställda vid HF, och t. v.
ses några elever ur en skolklass
framför SIB- och Saltsjöbaneväg-
gen.

Enig front i KV-diskussion om rationaliseringsfrågor

»Industrins rationalisering och den anställda i principiell belysning» var ämnet för en diskussion, som företagsnämnden vid Kabelverket i Älvsjö anordnade vid en företagsafton den 17 oktober. Inemot ett par hundra personer hade samlats i fabriken matsal, där företaget bjöd på kaffe, när ordföranden i KV:s företagsnämnd, direktör *Arvid Westling*, hälsade välkommen.

— Det är på initiativ av verkstadsklubbens representanter, som denna diskussionsafton kommit till stånd, sade han bl. a., och jag hoppas att den skall ge svaret på några av de väsentligaste frågorna kring begreppet rationalisering: vart man syftar, vad man vinner och vad man har vunnit.

De herrar, som i första hand skulle försöka reda ut begreppen var direktör *Gösta Ingelman* från Sveriges verkstadsförening, ombudsman *Yngve Segerström* från Sveriges arbetsledareförbund, ombudsman *Ove Thörnberg* från Svenska metallindustriarbetareförbundet och direktör *Edvin Jonsson* från L M Ericsson.

Det tar tid att ta tid ...

Hr *Ingelman*, som först fick ordet, hade valt att med ljusbilder som illustrationsmaterial ge en liten orientering om några av de arbetsstudie-metoder, som industrin utnyttjar i sina rationaliseringssträvanden. Han påpekade bl. a. att tidsstudiearbetet är uppdelat i olika slag: spilltidsstudier, som syftar till att nedbringa spilltiden i största möjliga mån, arbets- eller metodstudier, vars mål är

att öka produktionen och minska ansträngningarna i arbetet, samt ackordstudier, där man försöker komma fram till så rättvisa ackordsberäkningar som möjligt. Även själva tidsstudiearbetet måste rationaliseras — det går inte att studera varje arbete i detalj — och för detta ändamål anordnar Arbetsledarinstitutet kurser för arbetsstudiemännen, som ständigt måste följa med i utvecklingen på området. Hr *Ingelman* snuddade även vid MTM-metoden (metod-tid-mätning), ett hjälpmedel »som man hoppas en del av men som fordrar ännu mera samarbete och förståelse» för att kunna få avsedd verkan.

Vi behöver en »knäppupp»

— Det är industrins förmåga att förvandla råvaror till produkter och att distribuera dessa snabbt, som bestämmer den levnadsstandard under vilken varje folk lever, förklarade hr *Segerström* i sitt anförande. Ju större produktion och ju snabbare distribution, ju högre levnadsstandard. Vår standard i Sverige är mycket hög men detta gör att landet blir begärligt ur exportsynpunkt. Konkurrensen utifrån hårdnar och den svenska industrin måste rationalisera för att kunna tillverka flera, bättre och billigare varor. Men det svenska folket är konservativt i alla skikt och det skulle behövas en »knäppupp» för oss lite till mans om vi skall nå bättre resul-

Direktör Gösta Ingelman, ombudsmännen Yngve Segerström och Ove Thörnberg samt direktör Edvin Jonsson var eniga såväl före diskussionen, då den här bilden vid kaffebordet togs, som efter. Vid högra bordsidan sitter hr Tore Hellmark, ledamot av KV:s företagsnämnd.

Rationell kaffedrickning före diskussionen.

tat i dessa strävanden. — För arbetsledarna är »vardagsrationaliseringen» en väsentlig uppgift. Vi måste utnyttja de resurser som står till buds så effektivt som möjligt men för detta behövs dels ökad yrkeskunskap på arbetsplatserna, dels stöd från såväl företagsledningarna som från den underlydande personalen.

Arbetarna bör informeras

Hr *Thörnberg* hävdade att man från fackföreningsrörelsens sida självfallet intagit en positiv ståndpunkt till rationaliseringsproblemet — det framgår inte minst av den resolution som antogs vid 1941 års LO-kongress, enligt vilken fackföreningsrörelsen uttryckte nödvändigheten av ett effektivt näringsliv för att levnadsstandarden skulle kunna höjas.

— Hur är det då med den enskilde arbetaren, fortsatte han. Här måste man konstatera att det finns en viss misstro mot rationaliseringssträvandena. Det sammanhänger väl med att man tidigare genomfört rationaliseringar på ett psykologiskt sätt och att det fanns arbetsstudiemän, som inte kunde sin sak. Numera har dock förhållandena klart förbättrats.

— Rationaliseringar berör i hög grad de anställda. Är det då riktigt att allt detta överlåtes enbart åt arbetsgivar-sidan, frågade han. Arbetarna bör få ordentlig information om vad som är i görningen, men de anställda bör också visa större intresse för saken än vad som nu många gånger är fallet. Här finns ju numera ett — rätt utnyttjat — utomordentligt forum för denna information, förslagsverksamheten och företagsnämnderna, som också kan sägas utgöra ett led i rationaliseringsarbetet.

(Forts. på nästa sida)

Räcker inte med »intresse»

— En god företagsledning måste vara »drivande» när det gäller rationaliseringsfrågor, framhöll hr *Jonsson* i sitt anförande, det räcker inte med att den har »intresse» för saken. Investeringar i fabrikslokaler och maskiner måste göras så att man får största möjliga valuta för pengarna. Ledningen måste vidare se till att utbildningen av arbetskraften är så bra som möjligt över hela linjen och den bör försöka entusiasmera den anställde att prestera ett maximum utan att han tar skada av det.

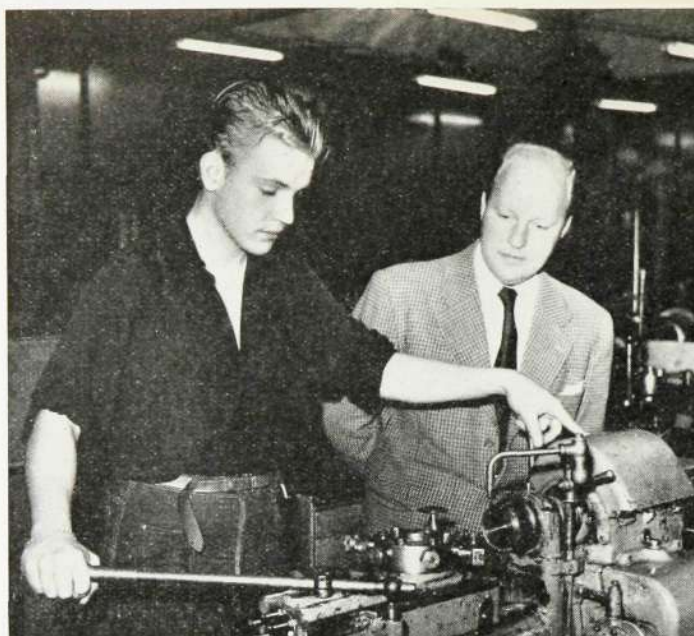
— L M Ericsson som företag är ju i sig själv en industri i rationaliseringens tjänst. Skulle de automatiska LM-telefonsystemen försvinna kommer — har det sagts — alla människor att bli upptagna med att koppla samtal. Vi arbetar ju i en industri där maskinerna i stor utsträckning skall ersätta ett tråkigt arbete — vi är på väg mot automationen.

— Framtiden kräver investeringar för att vi skall kunna nå fram till en ännu högre produktion. Ty om Sverige skall kunna behålla och utveckla levnadsstandarderna är det nödvändigt att så sker. Och i det arbetet måste vi alla hjälpas åt. I vilken form vi sedan skall kunna ta ut denna standardhöjning — i pensioner, i högre löner, i kortare arbetstider eller kanske på alla tre sätten — är en annan fråga. Vi kan dock genom rationaliseringar få en större fritid, som ger oss möjligheter att vara lite irrationella också...

Disponent *Anders Steiner* gav sedan en kort orientering, om vilka åtgärder i rationaliseringssyfte som vidtagits vid Kabelverket. Han nämnde bl. a. att produktionen av lokalkabel sedan 1946 tredubblats, att fabriksvolymen utökats $2\frac{1}{2}$ gånger, att investeringar i byggnader och maskiner uppgått till 13,5 milj. kr och att arbetarlönerna stigit $2\frac{1}{2}$ à 3 gånger.

Allt för stor enighet ...

Någon diskussion blev det däremot inte — de fyra talarna, som också avtackades av hr *Arvid Edman*, vice ordförande i KV:s företagsnämnd, var tydligen för eniga. Ordföranden hr *Westling* försökte visserligen »falla in i min gamla roll som oppositionsman» och undrade om inte halva svenska folket måste vara elektronikprofessorer, som kan konstruera och sköta robotar om automationen skall ha någon framtid. Men det var ingen som nappade på den utslängda kroken så han hade bara att slå klubban i bordet och sätta punkt för diskussionskvällen.

Lärlingen Kurt Moberg, som valt den mekaniska linjen, praktiserar revolvervarvning med ingenjör *Gunnar Eriksson* som intresserad åskådare.

Lärlingsutbildning i Söderhamn

Också vid L M Ericssons fabrik i Söderhamn bedrivs yrkesutbildning för lärlingar i åldern 15—17 år, än så länge dock i relativt blygsam skala eftersom all teoretisk utbildning sker i samarbete med Söderhamns stads verkstadsskola, som inte har möjligheter att ta emot mer än sju elever från LME. Den praktiska utbildningen, som pågår i två år, sker däremot förstås helt inom LME med ing. *Gunnar Eriksson* som närmast ansvarig för verksamheten sedan i början av september. Därmed har alla utbildningsfrågor så att säga samlats under en hatt eftersom ing. Eriksson också leder arbetsledarutbildningen, som iksom på andra håll delvis bedrivs per korrespondens och i Söderhamn ått nära nog 100-procentig anslutning.

— Lärlingsutbildningen i Sö får främst ses mot bakgrunden att det är mycket svårt att få yrkesutbildat folk, särskilt svårt i Norrland, som ännu inte är någon utpräglad industrialiserad landsända, säger ing. Eriksson. Speciellt besvärligt är det med finmekaniska yrkesarbetare såsom verktygsmakare, uppsättare och automatskötare. Också andra yrkesarbetare har vi stort behov av, och det är därför viktigt att utbildningen blir så allsidig som möjligt.

— Den teoretiska utbildningens ämnen är teknologi, yrkesräkning, yrkesritning, yrkes- och arbetslagstiftning, yrkeshygien samt LME-kunskap. I det senare ämnet, där utbildningen sker inom företaget, ingår bl. a. undervisning i LME-historia, orientering om begreppen arbetarskydd, företagsnämnd, förslagsverksamhet, verkskydd

o. s. v., redogörelser för organisationen av olika avdelningar inom Sö-fabriken och beskrivningar av några produkter, som tillverkas vid Sö — 500-väljare, samtalsräknare, järnvägsreläer etc.

— För den praktiska utbildningen gäller att eleverna sedan de börjat med enklare arbeten på någon verkstadsavdelning och kommit in i verkstads-miljön får fortsätta med handlagsövningar i bänkarbete enligt yrkesrådets rekommendationer och där lära sig hantera fil och hammare i en serie omväxlande övningar. På så sätt övar eleverna redan från början in de rätta greppen samtidigt som de får lära sig noggrannhet i arbetet.

— Som jag redan antytt, fortsätter ing. Eriksson, är vi mycket måna om att variera arbetsuppgifterna för att göra utbildningen så intressant som möjligt. Lärlingarna får därför ägna sig åt ett visst slag av arbete i 1 à $1\frac{1}{2}$ månad, varefter de flyttar över till ett annat och på så sätt får »gå igenom» hela fabriken. Med detta arrangemang har lärlingen också möjligheter att under sin utbildningstid komma underfund med vilket arbete som passar honom bäst. Under andra året får han nämligen välja utbildningslinje, antingen som mekaniker eller som svagströmsmontör. Den mekaniska linjens elever kommer då i beröring med automatsvarvning, fräsning, enklare verktygsarbete, härdning och materialkontroll medan de som väljer den elektriska linjen får ägna sig åt kabelsyning, hopsättning, lödning, justering och provningsarbeten.

För mycket ensam?

TACKSPALTEN

För all visad vänlighet på min 50-årsdag får jag härmed framföra mitt varma tack.

Oscar Göthlund, HF/Ik

*

Hjärtligt tack för vänlig hägkomst på 60-årsdagen.

Birger Haglund, FÖB/Lf

*

Mitt varmaste tack till chefer och arbetskamrater för personlig och övrig uppvaktning som kommit mig till del på min födelsedag och vid min sjukbädd.

Maria Johansson, KV

*

Hjärtligt tack för all vänlig hägkomst på min 50-årsdag.

Evert Pettersson, HF/F 67

*

Hjärtligt tack till chefer och kamrater för vänlig hägkomst på min 50-årsdag.

Bertil Wiebe, HF/TVts

Du är aldrig hemma, säger Gun sorgset, när Ingvar kastar i sig middagsmaten och sedan i flygande fläng börjar klä om för att hinna på ett sammanträde. Gun tycker att hon alltid får sitta ensam om kvällarna.

— På lördagar och söndagar är jag väl hemma, menar Ingvar och knyter om slipsen, som inte vill sitta riktigt som han önskar. Du tror väl förresten inte, att jag går på möten och sammanträden för att roa mig!

— Nej. Men varför skall du åta dig så fantastiskt många uppdrag? Det finns väl andra som kan hjälpa till. För resten så går du ut på söndagarna också. Det är som om du inte trivdes hemma.

Nu har Gun sagt mer än hon tänkte säga. Men de här tankarna har legat och grott och grott i henne. Hon är stängd av två småbarn, kan själv inte komma någonstans en kväll. Knappt på dagen ens. Hon var in till sta'n i förrgår, hade barnen med sig, den minsta i vagn och den andra skuttande bredvid. Hon var livrädd på gatorna. Sta'n svämmade över av bilar. När hon sedan skulle med förortsvagnen hem, var fyraåringen grinig för att det var trångt, så att han måste stå, och hon tyckte att folk blängde på henne för att hon tog upp för stor plats med barnvagnen.

— Vad är det med dig, säger Ingvar och snurrar runt på klacken. Går jag ut på söndagarna! Jag var på en fotbollsmatch i somras och nu i söndags var jag tvungen att hjälpa till med en årsberättelse hemma hos Kalle. Men i övrigt! Kan du peka på en enda mer söndag som jag inte varit hemma?

Gun tiger. Hon plockar fram jumperstickningen. Hon struntar i disken i kväll. Barnen sover. Hon kan lyssna på radio och sticka. Hemmet kring henne är trevligt. Innan hon gifte sig drömde hon om att få ha det så här. Men nu! Hon är i någon slags upp-
rorsstämning. Ingvar är aldrig hemma. Har aldrig tid att sitta och småprata och hålla sällskap.

— Förresten så tjänar jag pengar på att ha uppdrag, säger Ingvar och står mitt på golvet, tar sig god tid med att peta naglarna. Har visst inte så bråttom längre. Det behövs nog att man tjänar pengar.

— Åja, de slantarna gör du nog av med, när ni går ut efter sammanträdena, replikerar Gun och känner sig elak. Men det är som om hon inte kan låta bli att säga sådant som hon ibland tänkt på, då hon suttit ensam.

— Nu skall man höra! Vart vill du komma egentligen?

— Ingenstans. Skynda dig, så du hinna till sammanträdet!

— Vi får prata ut om det här, när jag kommer hem. Det blir inte så långvarigt i kväll. Jag är nog hemma före sista nyheterna. Och före dess går du väl inte och lägger dig!

Det är något vädjande i Ingvars röst. Åtminstone i det sista han säger.

— Jag önskar att barnen vore lite större, så jag kunde ta ett arbete igen, säger Gun. Jag blir gnatig av att gå så här.

— Inte är du gnatig.

Ingvar kommer fram och stryker henne över kinden. Underligt. Det gottgör så mycket. Hon får nästan tårar i ögonen.

— Hej då, så länge. Jag är snart hemma igen.

Han river ner en galge, när han tar på sig överrocken. Och så slår dörren igen. Vanda ljud. Likadant varje kväll.

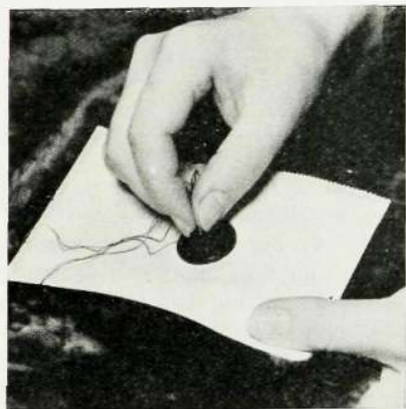
Bestämt har jag en förkylning på väg, eftersom jag känner mig så gråtmild och nere, tänker Gun. Jag har ju allt jag behöver. En snäll, om än upptagen karl. Två friska ungar. En del kvinnor kan helt gå upp i barnen medan dessa är små. De behöver ju mamma varje minut av dygnet. Och det borde väl räcka, att man behövs av barnen.

Men jag vill att Ingvar skall behöva mig också, fortsätter Gun att tänka. Han borde inte vara så kvick att hitta på förevändningar för att få komma ut bland kamrater. Han och jag har det ju så trevligt, när han någon gång är hemma. Men han tycker kanske att han har det ändå trevligare ute...

— Usch, jag håller på att bli förkyld, det är därför jag är så dysterkvist, säger Gun högt för sig själv, lägger från sig stickningen och går ut i köket för att laga till en kopp hett te.

Elsa

PRAKTISKA RUTAN

SKALL NI SY i en knapp i en päl, gör det då genom en bit tunt papper, som sedan rives bort. Pappret hindrar nämligen håren i pälsen att fastna mellan trådarna.

LME-företag tävlar åtta år om nyuppsatt all round-pris

LME-företagen har i år fått ett nytt idrottspris att tävla om, en oljemålning av konstnären Gösta Nyberg och skänkt av direktör Sven Ture Åberg — tavlan återgavs f. ö. på bildsidan i föregående nummer av KONTAKTEN.

Kabelverket i Älvsjö segrade stort i första årets tävling om direktör Sven Ture Åbergs nyuppsatta vandringspris i fri idrott.

KV överlägset i fria idrotten

LME-företagens Idrottsförbunds höst-sammanträde ägde rum den 29 oktober i HF:s direktionsmatsal. Ett trettio-tal ledamöter från LM-företagens idrotts-klubbar var närvarande, då förbun-dets ordförande Sven Erlandsson, FÖB, hälsade välkommen. Särskilt rik-tade han sig till den nyaste länken i koncernkedjan, Bandspelarfabrikens Idrottsförening, Örebro.

Den viktigaste punkten på dagord-ningen var som vanligt anslagsäskan-det. Det visade sig bli allt svårare för klubbarna att få debet och kredit att gå ihop, särskilt när företagen utökas.

Idrottsledaren Henry Forsberg redo-gjorde för sommarens tävlingar och konstaterade tyvärr en viss tillbaka-gång i förut starka grenar. Han hop-pades att nästa år skulle bli en vänd-punkt.

Vinterns konserterävlingar

Arrangörsuppdragen för vinterperi-oden tilldelades hugade klubbar enligt nedanstående:

Orientering, banläggning	— HF
Skidlöpning	— SKV
Korfhockey	— FÖB/HF
Handboll, herrar, damer	— KA
Bordtennis	— RGA
Bowling	— HF
Badminton	— FÖB

Två nya av direktör Sven Ture Åberg donerade vandringspris utdelades. Dels en vacker tennstänka för poäng-

Priset gäller för alla koncernmäst-erskapsgrenar — såväl lagsporter och individuella grenar som lagmästerskap — utom fri idrott, för vilken det finns ett annat pris att tävla om. Det före-tag inom LME-koncernen, som inom en åttaårsperiod får de flesta inteck-ningarna, erövrar priset för alltid.

Poängen uträknas med hjälp av en mall, som för lagsporterna — fotboll, handboll och korfhockey — ser ut på följande sätt:

Plac.	Poäng					
1.	30					
2.		25				
3.			20			
4.				15		
5.					10	
6.						6

Utgångspunkten är som synes sex star-tande lag. Om flera lag deltar får alla med placering 7 eller sämre 2 poäng vardera oavsett ordningsföljden.

Om bara fem lag startar i tävlingen blir i stället poängen följande: 1) 25, 2) 20, 3) 15, 4) 7 och 5) 4. Deltar fyra lag får dessa 20, 15, 8 resp. 3 poäng. Och om endast tre lag ställer upp får segraren 15 poäng, tvåan 6 och trean 2 poäng.

De individuella tävlingsgrenar, som räknas i tävlingen om poängpriset är badminton, bordtennis, bowling, dag-orientering, nattorientering, simning, skidor och tennis.

tävlingen i fri idrott där KV fick den första inteckningen, dels en oljemålning för den nya poängtävlingen i öv-riga idrottsgrenar, där HF fick en för-sta inteckning. Det nya vandringspri-set tillfaller det företag som inom en åttaårsperiod fått de flesta inteck-ningarna. Beträffande principerna för poänguträkningen hänvisas till artikel här intill.

Poängtävlingen i fri idrott hade i år samlat färre deltagare än vanligt utom hos KV som fullständigt suveränt hem-förde segern, vilket nedanstående re-sultat visar:

1. KV 4 227 poäng; 2. SKV 1 208; 3. SÖ 912; 4. HF 861; 5. FÖB 792; 6. RGA 564; 7. DKB 445; 8. RMI 287 poäng.

Med sex deltagare har poängmallen fått följande utseende (deltagare med placeringen 7 eller sämre får alla 1 poäng vardera, oavsett ordningsfölj-den):

Plac.	Poäng					
1.	10					
2.		7				
3.			5			
4.				4		
5.					3	
6.						2

Om deltagarantalet i en individuell gren inte är större än fem blir poäng-fördelningen i stället denna: 1) 8 poäng, 2) 6, 3) 4, 4) 3 och 5) 2 poäng. Med fyra deltagare räknas poängen 6 — 4 — 2 — 1. Om slutligen en täv-ling samlar bara tre deltagare ger för-sta plats 4 poäng, andra plats 2 och tredje plats 1 poäng.

De lagtävlingar, som ingår i den stora poängtävlingen mellan LME-företagen är badminton, bordtennis, bowling, dagorientering, simning, tennis och varpa.

Utgångspunkten är också här sex lag — sämre placerade lag erhåller var-dera 2 poäng oavsett ordningsföljden — och mallen ser ut så här:

Plac.	Poäng					
1.	8					
2.		6				
3.			5			
4.				4		
5.					3	
6.						2

Med fem startande lag blir poängför-delningen denna: 8 — 6 — 4 — 3 — 2. Bland fyra lag delas poängen så att segraren får 6 poäng, tvåan 4, trean 2 och fyran 1 poäng. Om endast tre lag ställer upp blir fördelningen 4 — 2 — 1.

För att skipa största möjliga rättvisa i företagens poängjakt om priset har vidare fastställts olika kvottal med antalet anställda som utgångspunkt. Slutpoängen får man fram genom att multiplicera ett företags erövrade poängsumma med dess kvottal.

I år har kvottalen bestämts på följande sätt:

Under 200 anställda	4
201—500 anställda	3
501—1 000 anställda	2
över 1 000 anställda	1

Till ett annat år kommer förmodligen denna uppdelning att specificeras ytterligare så att företag med under 100 anställda kommer att få sitt kvottal höjt med ytterligare någon enhet liksom att de större företagen uppdelas i två grupper, en med 1 001—2 000 anställda och en med över 2 000 anställda.

Ett litet exempel kan kanske förtydliga poänguträkningsprinciperna ytterligare: Göteborg som i år vann koncernmästerskapet i fotboll fick för denna seger 30 poäng (se mallen för lagsporter). Antalet anställda är mindre än 200, vilket betyder att poängsumman får multipliceras med 4 = 120 poäng. Om i stället exempelvis SKV med över 1 000 anställda och kvoten 1 hade vunnit tävlingen hade detta givit bara 30 slutpoäng.

I resultatlistan för poängtävlingen 1955, som återges nedan betyder siffrorna inom parentes efter totalpoängen hur många poäng som erövrats i lagsporter, individuella grenar resp. lagtävlingar:

1. HF ..	409,5	(62,5 — 244 — 103)
2. SRA ..	296	(10 — 186 — 100)
3. FÖB ..	223,5	(112,5 — 69 — 42)
4. FG ..	180	(— — — 180)
5. Kh ..	168	(120 — 30 — 18)
6. RIF ..	165	(— — 123 — 42)
7. DKB ..	147	(108 — 30 — 9)
8. ABA ..	140	(— — 106 — 34)
9. SKV ..	124	(29 — 78 — 17)
10. RGA ..	111	(6 — 78 — 27)
11. SÖ ..	102	(102 — — —)
12. SER ..	80	(52 — 12 — 16)
13. KA ..	72	(50 — 22 — —)
14. RMI ..	66	(50 — 12 — 4)
15. KV ..	8	(— — 8 — —)

Bokhållaren i drömfabriken

(Forts. från sid. 103)

flesta. Men fråga för all del inte vad som menas med »långsamt» och »större industri». Det är omöjligt att ge några precisa uppgifter på det här stadiet.

Vad vi vet är i stort sett bara att en del redan utträttats på området och att betydligt mer förmodligen kommer att ske. Står vi kanske på tröskeln till den andra industriella revolutionen?

LME-framgångar i allsvensk tennis

LM Ericssons tennislag, bestående av Lennart Andersson, Einar Karlsson och Christer Åhsberg, har med framgång deltagit i årets allsvenska tennisserie. I utomhusserien belades en hedrande andraplats, endast en poäng efter segrande Skönstaholms TK.

I inomhusserien, som just färdigspelas, lyckades LME även i år nå en andraplats. I den avslutande matchen mot seriesegraren Eskilstuna TK blev resultatet oavgjort 2—2 trots reserv för Einar Karlsson.

Slutställningen i allsvenska tennisserien, div. IV, östra gruppen utomhus:

Skönstaholms TK	5 4 1 0 14—6 9
LM Ericssons IK	5 4 0 1 13—7 8
Näsbyvarks TK	5 1 3 1 11—9 5
Norrteje TK	5 1 2 2 9—11 4
Gamla Upsala TK	5 0 2 3 7—13 2
Gustafsbergs TK	5 1 0 4 6—14 2

650 kilo kalvstek dagsranson

(Forts. från sid. 106)

uppgift — och av ett speciellt tillsatt matråd med representanter för de olika personalgrupperna. Maträtet består f. n. av hr Anders Kärnekull, IC, företagets representant, hr Gösta Dahlgren, Yfb, tjänstemännen, hr Yngve Lind, Vt 13, och hr Lennart Gustafsson, Vt 45, arbetarsidan, samt kamrer Mats Sterner och restaurangchef Stina Andersson, ICA. I maträtets sammanträden, som i regel äger rum en gång i månaden, deltar också fröken Anna Göransson, Pk, som dess sekreterare.

Det gäller inte bara maten

Det är i första hand till denna instans, som de anställda skall vända sig med ev. klagomål, som inte bara behöver gälla maten utan över huvud taget alla spörsmål, som kan sägas hänga samman med bespisningen: matsalarnas skick, servitrisernas uppträdande mot gästerna osv. Men besvåra inte matrådet med några anmärkningar i stil med att »jag tycker inte om strömming, kan jag inte få falukorv i stället». Sânt har hänt! Först om det är något fel på själva tillagningen kan det vara befogat med en rapport om saken. Maträtet tar också gärna emot positiva förslag om förändringar, som kan genomföras till allas gemensamma trevnad. Ty matrådet är först som sist ett kontaktorgan mellan dem som lagar maten och dem som äter den.

Kanslichef Erik Thörnberg från Arbetarskyddsnämndens kansli och skyddsinspektör Rudolf Garmland smider planer för arbetarskyddspropagandan vid Huvudfabriken.

Stort HF-pådrag för arbetarskydd

Ett stort upptaktsmöte för den arbetarskyddspropaganda under mottot »Arbetarskydd lönar sig», som nu pågår vid Huvudfabriken, hölls den 14 november i tjänstemannamatsalen.

Kanslichef Erik Thörnberg i Arbetarskyddsnämnden höll inför ca 450 åhörare ett orienterande anförande om innehållet i den brevkurs, som ligger till grund för propagandaarbetet. Kursen, som består av fem brev, redogör bl. a. för vad samhället och organisationerna gör på arbetarskyddets område och vilka hjälpmedel som ställs till företagens förfogande, lämnar riktlinjer för hur man granskar det egna företagets skyddsorganisation, har ett kapitel om hur olycksfall behandlas o. s. v. samt en beskrivning över de viktigaste medlen i propagandan för större intresse för arbetarskyddet.

— Kursen, som inleddes den 21 november, har samlat i det närmaste 500 deltagare, fördelade på 36 cirklar, omtalar ordföranden i skyddscommitén vid HF, skyddsinspektör Rudolf Garmland, som är närmast ansvarig för verksamheten. Studiekursen pågår under tio veckor med ett sammanträde i veckan. Den är uppdelad på två perioder och vi räknar med att ha klarat av första halvan före júlhelgen. Någon gång efter trettondagshelgen sätter vi i gång igen med återstoden och hela kursen kommer att vara avslutad någon gång i mitten av februari månad.

**ARBETARSKYDD
LÖNAR SIG!**

Företagets grundare bör hedras med minnesstod!

Herr Redaktör!

Ingen vill väl bestrida att Telefonfabriken i Midsommarkransen är en ståtlig skapelse. Med sin vita fasad och sin från tidig vår till sena hösten vackra blomsteranläggning står den där som ett minnesmärke över skaparen av vår telefonindustri: Lars Magnus Ericsson, välkänd över hela vårt land och över stora delar av världen. Omkring denna svensk telefonindustri högborg har också växt upp ett samhälle av en mindre stads storlek, där åtskilliga tusen människor bor, som har sin utkomst eller på ett eller annat sätt är beroende av företaget.

Borde vi inte till minne av detta företags grundare resa en minnesstod över honom? En sådan finnes visserligen redan placerad i direktionshallen, dock bara till ett fåtals beskådande. Att göra en avgjutning av den vore kanske lämpligt och platsen för minnesstoden redan given. Bättre plats än den gräsbevuxna planen framför portvaktslogen finns väl knappast. Och Stockholms stad ger säkert tillstånd till ett sådant arrangemang. Hur förnämlig skulle inte hela entrén till anläggningen te sig med en staty över Lars Magnus Ericsson, omgiven av en vacker blomsteranläggning.

M—n

Kontakten

önskar sina läsare

GOD JUL

och

GOTT NYTT ÅR

LME-sällskapets gåsablott

125 vänner av svartsoppa och gås inom Sällskapet LME:s medlemskader hade mött upp till det sedvanliga gåsablottet i Restaurang Gillets festvåning den 11 november. Några mötesförhandlingar brydde man sig inte om den här gången utan efter hälsningstal av t. f. ordföranden lic. Bertil Håård (ordinarie ordföranden hr Nils Svensson befann sig vid tillfället å utrikes ort som det heter) kastade sig deltagarna direkt över bordets håvor. Det ansvarsfulla värvet att hålla talet till gå... förlåt Quinnan, hade denna gång anförtrotts ing. Lars Gidlöf medan gästernas tack för maten framfördes av direktör Ragnar Stålemark. Kalle Nilo och hans orkester med dottern Unn Nilo som vocalist, som snart börjar bli en fast institution vid LME-sällskapsträffar av detta slag, såg sen till att alla fick välbehövlig dansmotion ovanpå all maten.

Nytt hästschackproblem

Den nya pristävlingsform som KON-TAKTEN introducerade i nr 4 blev av de många tävlingssvaren att döma livligt uppskattad. Vi försöker därför med en ny uppgift av samma slag.

d	tj	re	lk	va	nh	rt	Be
ng	år	et	da	bo	rm	ra	r m
ån	lle	en	ed	vi	ån	tä	bo
e v	lä	en	lt	fö	om	fö	ni
ku	st	li	ra	sl	el	en	dj
ed	or	ån	fo	ge	nu	sk	ör
te	rs	fe	ng	eg	!	un	de
rv	km	le	ku	ne	?	tg	an

Liksom förra gången skall alla 64 »schackrutorna» gås igenom på samma sätt som man flyttar hästen i ett riktigt schackparti — alltså två steg framåt (bakåt) och ett åt sidan eller vice versa. Enda olikheten denna gång är att de flesta rutor innehåller mer än ett tecken. Står dessa sammanbundna utgör de en del av ett ord, står de däremot åtskilda markerar detta uppehåll mellan två ord i meningen. Börja vid »Be» i rutan längst upp till höger!

Tre penningpriser utdelas — ett på 25, ett på 15 och ett på 10 kronor — och tävlingstiden utgår den 15 januari. Lösningen sändes till KONTAKTEN:s redaktion och skall vara märkt »Hästschack».

Bakom maskerna döljer sig »Fjäderbockarna» Axel Lindström, Vt 37, och Karl Blumentritt, Vt 39.

LME-orkestern 10-årsjubilerar

LME-orkesterns soaréer i Huvudfabrikens matsalar brukar vara särdeles populära tillställningar. Och årets evenemang den 29 oktober, som föresten fick jubileumskaraktär över sig eftersom orkesterföreningen nu är 10 år, utgjorde inget undantag från regeln. När Eric Malmberg höjde takt-pinnen för jubileumskvällens första programpunkt — orkesterns egen konsert — hade sålunda närmare 1 000-talet personer infunnit sig och den siffran höjdes en del under kvällens lopp.

Vilka som var mest intresserade av den mannekänguppvisning, som sedan följde, damerna eller herrarna, låter vi vara osagt. Kanske kommer man sanningen närmast om man säger att den kvinnliga delen mest studerade »fodralet» medan de manliga mera koncentrerade sina blickar på själva innehållet. Och nog fanns det en del att titta på, förra årets Miss China, Sangrid Nerf och HF:s egen Paula Tapanila, som i vardagslag arbetar på Dfh. I samband med mannekänguppvisningen lottades ett par presentkort ut och de tillföll fru Eva Stridsberg och hr Ingrosso Vito, Vt 13.

Den som sedan ville dansa modernt stannade med fördel kvar i arbetarmatsalen för att invänta Gösta Törner och hans dixielandorkester medan de som hellre ville »shoppa hemvävt» drog sig mot tjänstemannamatsalen, där Fjäderbockarna i praktfulla lös-skägg och -näsor svarade för takten.

Under ett par pauser längre fram på kvällen underhöll radions välkände Bertil Perrolf med en rad träffsäkra imitationer av känt folk och buktalaren Mac Eddie med sina dockor. Och innan man satte punkt för den trevliga kvällen var det dragning på den flygresa Stockholm—Malmö tur och retur som skänkts av SAS och som lottades ut på entrébiljetterna. Fru Fortuna hade ett särskilt gott öga till hr Arne Åsberg, Vt 27, den kvällen.

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Nytt kontorshus vid Huvudfabriken LME köper fabrikslokal i Mölnadal

Den allmänna konjunkturen i världen har under de senaste månaderna visat en fortsatt uppåtgående tendens, omtalade hr Thorelli vid HF:s nämndssammanträde. Det finns dock vissa orosmoment, som gör att man ställer sig frågan om konjunkturuppsvinget kommer att fortsätta i samma tempo. I Sverige synes stegrings-takten vara i avtagande. I metallindustrin har antalet anmälda lediga platser sjunkit ehuru det fortfarande är brist på metallarbetare, huvudsakligast för den elektriska industrin och varven.

På LME har antalet arbetare under året ökat med cirka 500 till 6 300, inkl. Brom-maverkstanen och montage, d. v. s. lika mycket som vid toppen i mars 1952. Här-av följer en ökad produktion, men trots detta stiger orderstocken och är nu mer än 10 % högre än för ett år sedan, vilket betyder förlängda leveranstider. För när-varande är det vidare svårt att erhålla ett flertal olika slags råmaterial. Pri-serna på råvarumarknaden är i stigande

Genom nyemissionen av aktier i våras kommer bolaget att tillföras omkring 45 miljoner kronor i nytt kapital. Emissionen har gått mycket bra. Trots detta tillskott och trots de reserver som fanns vid årsskiftet måste vi dock hushålla med våra medel under den närmaste 5-årsperioden. Den ökade produktionen erfordrar nya maskiner, större volym av igång varande arbeten och förråd samt flera byggnader. Härtill kommer utvecklingskostnaderna, som icke synes avta utan snarare öka. En av de kanske mest bidragande orsakerna till att vi måste vara sparsamma med våra tillgångar är att vi sannolikt måste fortsätta att i ökad utsträckning lämna krediter till våra utländska kunder om vi skall kunna vara med i konkurrensen.

Från Telestyrelsen har sedan tidigare sammanträde inkommit stationsorder för Karlskrona, Mariefred, Ulriksdal, en stor ombyggnad i Örebro och diverse andra

utökningar till värden som tillsammans överstiger 10 miljoner kronor. Från Mexico har order inkommit från årets början på omkring 18 miljoner kronor. Från Finland har order erhållits för utvidgningar för Helsingfors, Tammerfors och Tavastehus samt ett s. k. transitsteg i Tammerfors. Vidare har vi fått utvidgningar på diverse ställen i Sydamerika och Holland i ungefär normal takt. Den i tidningarna omnämnda ordern för Venezuela på över 60 miljoner kronor kommer att motsvara omkring 25 miljoner kronor i materielleveranser från Sverige.

Nybyggnation

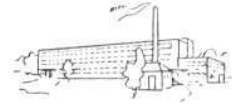
Hr Lindberg meddelade bl. a. följande: Karlskronafabriken håller på att utvidgas till dubbla nuvarande lokalutrymmet. Grundläggningsarbetena har satts igång och nybyggnaden beräknas vara färdig om cirka 2 år. Byggnadstillstånd har erhållits för det nya kontorshuset på 13 våningar i Midsommarkransen. Detta hus är huvudsakligen avsett för koncernledningen. Någon detaljplanering är ännu inte gjord, men i källarvåningen kommer en matsal att inrymmas för cirka 350 personer. Denna matsal kommer att ligga i plan med och vetta mot den nuvarande idrottsplatsen. I anslutning till denna byggnad kommer omklädningsrum med tvättanordningar att iordningställas för idrottsplatsen.

Utbyggnaden av Söderhamnsfabriken är i det närmaste klar. Något byggnadstillstånd för utbyggnad av Katrineholmsfabriken har icke erhållits i år.

Örgryteverken

Hr Lindberg meddelade, att bolaget köpt en fabrik i Mölnadal, vilken tidigare använts för tillverkning av textil- och tvättmaskiner. Fabriken är relativt nybyggd och omfattar cirka 4 600 kvm. Tillträdet sker successivt under 1 år efter den 1 november 1955, dock kan en kontorsvåning tillträdas omedelbart. Planeringen av vilka arbetsuppgifter som skall överföras till den nya fabriken pågår för närvarande.

7. 10. 1955.

Inget bygglov i Katrineholm

Hr Jonsson anförde bl. a., att ansökan om byggnadstillstånd för utbyggnad av Kh hade avslagits. Ansökan torde komma att tagas upp på nytt med berörda myndigheter.

Hr Lundgren omtalade, att man vid Kh ej kunnat utnyttja hela produktionskapaciteten på grund av materialförseningar. Hopsättning, automatsvarvning och isolering har på grund härav blivit snedbelastade och tillverknings-takten ojämn. För att råda bot mot detta förhållande har vi från HF begärt och erhållit 14 dagars förlängning av våra leveranstider och vi försöker göra allt för att få beläggningen så jämn som möjligt. Lindningen av 500-väljaren kommer att helt överlämnas till SÖ, varvid vi får mer folk för lindningen av rullar till relä-satserna.

På grund av viss avgång av arbetskraft efter semestern har vi vissa reservutrymmen i våra lokaler, vilket gör det möjligt för oss att även på detta sätt öka den nuvarande produktionen.

Företagsverksamheten

Hr Lundgren anförde, att sedan föregående sammanträde inget nytt förslag inkommit till förslagskommittén. Däremot hade fyra tidigare inlämnade förslag slutbehandlats. Tre av förslagen hade belönats med sammanlagt 175 kr.

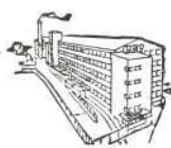
12. 9. 1955.

**SLÅ IFRÅN
NÄR DU KAN**

spar ström nu!

Tre tusenlappar för SKV-förslag

Önskemål i Karlskrona om högre förslagstaxa

Arbetsstillgången vid SKV är för närvarande meget god och så langt vi kan överblicka finns det inga tecken som tyder på en förändring, omtalade hr Westling. Ordergången ligger ungefär på samma nivå som vid föregående sammantråde, d. v. s. något lägre än i början av året, till största delen beroende på att de av myndigheterna vidtagna kreditrestriktionerna synes ha fått avsedd verkan. Byggnationen beräknas dock under höstens lopp bli högre än under sommaren, varför vi torde kunna räkna med oförändrad sysselsättning även i fortsättningen.

Råvarusituationen kan i stort sett anses vara tillfredsställande och vi har en god lagerställning såväl för koppar som för järnband och papper. Kopparpriset är emellertid meget høgt, beroende på att kopparproduktionen ej ökat i takt med

den fortgående allmänna högkonjunkturen. De strejker som förekommit har även i hög grad bidragit till den rådande bristsituationen.

Förslagsverksamheten

Hr Westling anförde att ett nytt förslag behandlats av förslagskommittén sedan föregående sammantråde. Förslaget, som avsåg produktionsförenkling vid slugning av kablar, hade belönats med 3 000 kronor.

På fråga av hr N Nilsson anförde hr Karlsson, att höstens propaganda för förslagsverksamheten ännu ej diskuterats i detalj, men att så skulle ske under den närmaste tiden.

Insamling

Hr Nymanson omtalade att ca 80 % av de anställda hade deltagit i en insamling för kräftsjukdomarnas bekämpande, som inbringat 3 900 kr. Ett lika stort belopp hade anslagits av bolaget för ändamålet, varför till Föreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande redovisats 7 800 kr.

Vid sammanträdet diskuterades även rökutvecklingen vid armeringsmaskinerna. Två olika apparater för rening av luften direkt vid grytorna hade provats och Statens Institut för Folkhälsan hade slutfört vissa undersökningar. Hr Westling anförde att om Folkhälsans slutliga utlåtande innebär att gaserna från grytorna är ofarliga får man försöka att finna en ekonomisk kompromisslösning. Om emellertid gaserna är skadliga måste gi-

Hr Olsson omtalade, att sedan föregående sammantråde 14 förslag slutbehandlats av förslagskommittén. Alla förslag hade belönats med ett sammanlagt belopp av 880 kr.

Hr Ekström anförde, att det var hans uppfattning att de nuvarande riktlinjerna för ersättning för inlämnade förslag, som innebär en belöning av förslagen med 202 % av första årets besparingar, medförde en alltför liten stimulans för förslagsställarna. Det var därför ett önskemål att ersättning skulle utgå med större del av första årets besparingar.

Hr Olsson anförde, att det nuvarande systemet tillämpades likformigt i praktiskt taget hela den svenska verkstadsindustrin och att riktlinjerna diskuteras mellan arbetsmarknadens organisationer. Vid KA är belöningarna för inlämnade förslag i genomsnitt högre än 20 % av första årets besparingar. Vidare tillämpades den ordningen, att om förslaget framdeles visade sig ge större utbyte än man i första hand bedömt, det återtas upp för behandling och eventuell ytterligare ersättning.

Hr Jonsson anförde, att kostnaden för en förändring av produktionen, föranledd av ett förslag, i regel är ganska stor. Detta medför att förslag, som berör långa tillverkningsserier, kommer att ge förhållandevis större belöningar.

Hr Ekström framförde önskemålet, att ersättningarna sattes så höga som möjligt i de fall där de inlämnade förslagen var av verkligt stort värde.

Dagsläget

Hr Olsson omtalade, att tillverkningen av telefonapparater vid KA under sista kvartalet 1955 beräknades komma att ligga högre än tidigare. För år 1956 var det svårt för försäljningen att säga hur stor tillverkning som skulle komma att erfordras, men man var av den uppfattningen, att tillverkningsstakten skulle komma att få hållas fullt ut lika hög som under 1955.

Vad är MTM

MTM (metodtidräkning) är ett arbetsstudietekniskt hjälpmedel bland flera andra, omtalade hr Callmin. »Tidsstudiernas resultat kan ofta utvecklas till

vetvis reningsapparater uppsättas på samtliga grytor oberoende av kostnaden. Ändring av de nuvarande förhållandena torde kunna väntas först sedan definitivt utlåtande inkommit från Folkhälsan och beslut därpå fattats hur frågan skall lösas.

9. 9. 1955.

»tidsformler». Tidsformler (prisregler) kan vara dels syntetiska och dels funktionella. Det finns många praktiskt tillämpade syntetiska system, som bygger på rörelse-standard-tider, t. ex. Harold Engstroms system för hopsättning och Arbetsfaktorsystemet. Ett av de mest använda är MTM.

Nästan varje manuellt arbete kan uppdelas i ett visst antal olika rörelser, t. ex. sträcka, gripa, flytta inpassa, släppa, vrida, s. k. grundrörelser. Ytterligare uppdelning av dessa grundrörelser har skett allt efter rörelsernas art och svårighetsgrad. Varje sådan rörelse har åsatts ett visst tidsvärde, som framkommit genom noggranna studier med hjälp av bl. a. filmanalys.

Som exempel på MTM-metodens användningsområde nämnde hr Callmin bl. a. utarbetande av rationella metoder före produktionens påbörjande, förbättrande av redan använda metoder, vägledning vid konstruktion av nya produkter och verktyg m. m.

På fråga av hr Ekström anförde hr Jonsson att spilltid och penningfaktorer m. m. i samband med MTM-metodens användning enligt avtal skall göras till föremål för förhandlingar.

Hr Jonsson omtalade vidare att MTM-metoden tillämpades bl. a. vid vissa företag i Sverige, t. ex. Pentaverken i Skövde, där metoden allmänt ansågs vara tillförlitlig och ett gott hjälpmedel. Om emellertid metoden skall kunna tillämpas med framgång måste den handhas av grundligt utbildad personal. I motsatt fall torde den visa sig vara till större skada än nytta.

Förbrukningsmateriel

Hr Ekström anförde att det ofta förekom brist på bl. a. borrar, filar, pincetter och fingertutor i förråden på verkstaden och framförde ett önskemål att dessa förhållanden snarast rättades till.

Hr Callmin anförde, att man nyligen gjort en undersökning på förråden och konstaterat att brist på viss förbrukningsmateriel föreligger, men att denna till stor del beror på att förbrukningen på senare tid varit onormalt stor av vissa artiklar. Det har även i viss mån brustit i beställningar från förråden med hänsyn till de långa leveranstiderna på en del materiel. I dagarna har tillsatts en person på förrådet på avd. 54, som skall ha uppsikt över förbrukningsmaterielen och i möjligaste mån ransonera den efter föreliggande behov.

13. 9. 1955.

Ermex-rapport

om USA-företag

Hr Gustafsson lämnade en redogörelse för ekonomiavdelningens arbete och anförde bl. a. följande:

Inom ett företag sker fortlöpande olika slag av kapitalrörelser. Med de pengar som bolaget disponerar köpes t. ex. material och arbete. Dessa produktionsmedel sätts in i tillverkningen, beträffande material ofta efter längre eller kortare tids lagerhållning, och förbrukas där. Försäljningen av de tillverkade produkterna ger inkomster, vilka i sin tur ger företaget möjlighet att köpa nya produktionsmedel o. s. v.

Ekonomiavdelningens uppgift i detta kretslopp är att dels registrera alla transaktioner mellan företaget och dess leverantörer, kunder etc., och dels att beräkna de kostnader och intäkter, som har med tillverkningen att göra.

Denna s. k. affärsbokföring resp. kostnadsbokföring sker med hjälp av konton, som tillsammans bildar en kontoplan. Kontona kan liknas vid fack, till vilka utgifter, material, produkter, inkomster etc. fördelas.

Periodvis, dock minst en gång om året, gör ekonomiavdelningen en sammanställning

av de olika kontona till ett bokslut. Härigenom kan företagsledningen få en uppfattning om företagets ställning och resultat, vilket sedan utgör grunden för ledningens vidare handlande.

Amerikansk låsindustri

Hr Hagengård, som nyligen företagit en studieresa i Amerika med besök vid bl. a. ett flertal låsindustrier, lämnade en kortfattad redogörelse för resan och dess ändamål. Han omtalade bl. a. att storleken på låsindustrierna i USA varierar från företag med mellan 50—75 anställda till fabriker med 4 000 anställda. Det mest utmärkande torde vara att de olika industrierna strävar efter att erhålla en starkt specialiserad tillverkning inom låsområdet. Detta ger möjlighet att koncentrera tillverkningen, anskaffa specialmaskiner och tillverka i mycket långa serier, vilket ur kostnadssynpunkt är förmånligt. Försäljningen av företagens produkter sker i stor utsträckning genom grossister och alltså ej genom direktbearbetning av kunderna. Priserna varierar mycket efter olika kvaliteter. Återförsäljarrabatterna synes ligga genomgående högre än i Sverige.

HAR DU EN GOD IDÉ?

Lämna den till förslagskommittén

DEN KAN GE PENGAR!

Erga-nämndsdiskussion om verkstadsutrymmena

Hr Nilsson omtalade, att Ergas ordergång och fakturering per den 31 juli låg 10 % högre än vid motsvarande tidpunkt föregående år. Ordergången på tele-signalmateriel låg vid samma tid i år cirka 50 % högre än 1954, under det att faktureringen i stort sett var oförändrad. Orsaken till att faktureringen av tele-signalmateriel ej ökat sedan 1954 är att GV haft åtaganden från andra uppdragsgivare än Erga, vilkas order utlevererats under 1955.

På fråga av hr Karlstein anförde hr Nilsson att orderstockens storlek medför att leveranstiderna blir allt längre. Detta får i sin tur till följd att försäljningen successivt minskar, då kunderna ej kan acceptera onormalt långa leveranstider. På fråga av hr Clementz anförde hr Nilsson, att GV förutom Erga-materiel även måste tillverka SIB:s produkter. Även åtagandena för avdelning T måste slutföras. Däremot planeras ej några order från T, varför Erga-materielen i fortsättningen torde komma att få ökat utrymme.

Varugruppsanering

Försäljningen och tillverkningen vid Erga resp. GV berör ett mycket stort antal varugrupper av olika slag med många artiklar i varje varugrupp, omtalade hr Blume bl. a.

För att kunna sänka tillverkningskostnaderna är det nödvändigt att minska an-

Arbetsförhållandena vid de olika fabrikererna var högst skiftande. Anmärkningsvärt var även att finna att löneformen på verkstäderna i betydligt större utsträckning än i Sverige var timpenning bl. a. beroende på att det genom den rationella driften ofta tvångsstyrd arbetet ej gav anledning till ackordsarbete. Den i USA tillämpade 5-dagarsveckan medförde ofta övertid för de anställda. Övertidsersättningen låg procentuellt i regel högre än i Sverige, både för arbetare och tjänstemän. Semesterfrågan syntes vara sämre ordnad än i vårt land.

14. 9. 1955.

talet produkter på tillverkningsprogrammet och öka serierna av de återstående produkterna. Detta förutsätter att man antingen minskar antalet varugrupper eller med bibehållet antal varugrupper går in för att tillverka endast ett fåtal av de i varje grupp ingående artiklarna och att köpa resten utifrån.

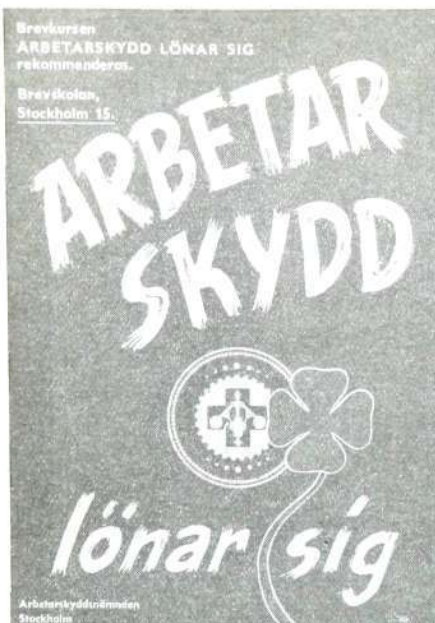
Båda dessa alternativ har sina för- och nackdelar. En minskning av antalet varugrupper innebär bl. a. att man eventuellt måste komplettera försäljningsprogrammet med andra varugrupper som helt och hållet tages utifrån. Fördelarna med en minskning av antalet varugrupper är bl. a. minskade tekniska kostnader till följd av att de utsorterade varugrupperna inte längre behöver bearbetas, förenkling av försäljningsorganisationen samt minskade krav på lagerhållningen.

Om å andra sidan antalet varugrupper bibehålles innebär detta att varje varugrupp måste kompletteras med inköpta artiklar motsvarande dem som saneras bort ur tillverkningsprogrammet. Inköpta komponenter, som skall byggas in i våra anläggningar, måste i så fall underkastas en omsorgsfull fortlöpande kontroll, så att vårt rykte som leverantörer av kvalitetsanläggningar inte råkar i fara. Förberedande undersökningar tycks peka på att den reduktion av antalet färdiga artiklar, som erfordras för att göra GV-tillverkningen lönsam, är så stor att man måste gå båda dessa vägar samtidigt.

Avslutningsvis anförde hr Blume, att tele-signalmaterielen är mycket konjunkturskänsliga och att det även ur den synpunkten var till fördel att ha ett begränsat antal varugrupper, då härigenom försäljningen kunde bearbeta de olika marknaderna på ett effektivare sätt och därmed ge tillverkningen oförändrat hög och jämn sysselsättning.

Trångboddheten på verkstaden

Hr Hansson anförde, att materialplaneringen, främst på maskinavdelningen, var svår till stor del beroende på att de an-

givna parkeringsplatserna ej var tillräckliga. Skyddsombuden hade vid flera tillfällen påtalat, att materiel placerades på icke-parkeringsutrymmen.

Hr Lagerstedt anförde, att den mekaniska tillverkningen vid GV ökat mer än man tidigare planerat, trots att en avsevärd del av denna tillverkning lagts ut på underleverantörer. Utrymmena på verkstaden är ej tillräckliga och något torde få göras för att lösa problemet, kanske bl. a. genom förflyttning av vissa maskiner till styckeverkstaden.

Hr Jonsson anförde, att en åtgärd som torde få vidtagas var att sanera detaljförådråden för att ge utrymme åt aktuella materiel. Detaljhanteringen vid maskinerna skulle härigenom kunna nedbringas. Man var emellertid ännu ej på det klara med hur problemet skulle lösas i sin helhet.

Maskiner och verktyg

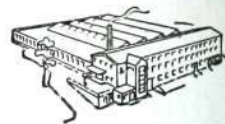
Hr Hansson anförde bl. a., att en del av maskinparken på verkstaden var omodern och att vissa maskiner, t. ex. bormaskinerna, användes mycket sällan. Hr Östman var av den uppfattningen, att verktygsutrustningen vid maskinerna var bristfällig, vilket ofta fick till följd att den som skulle använda en viss maskin förlorade avsevärd tid på att söka efter verktyg. Genom att verktygen flyttades från den ena maskinen till den andra fanns även risk för att verktygen kom bort.

Hr Nilsson anförde, att en del av de äldre maskinerna endast användes vid toppbelastning och att det naturligtvis kunde diskuteras, huruvida det var ekonomiskt att ha maskiner stående endast för sådana tillfällen.

Hr Jonsson anförde att verktygsuppsättningen vid maskinerna borde kontrolleras genom inventering varje vecka.

22, 9, 1955.

Fabriken i Söderhamn ökar sin produktion

Hr Ericsson lämnade en sammanfattande redogörelse för vilka arbeten som utförts på den nybyggda delen av verkstaden och vilka arbeten som fortfarande återstod att göra innan inflyttning kunde ske. Denna beräknades kunna ta sin början före årsskiftet, men vissa förberedelser skedde redan nu.

Hr Erling meddelade bl. a. att de sista nya fingerskivorna lämnade monteringsavdelningen den 10 augusti. Hopsättningen av den gamla fingerskivan pågår fortfarande men orderingen är numera låg. På 500-väljaren sysselsattes 48 personer och monteringen uppgår till cirka 400 väljare per vecka. Väljarmonteringen är nu helt övertagen från HF. Man räknar med att under de två närmaste månaderna montera cirka 700 per vecka och därefter 1 000 per vecka. Väljarbandet kommer inom kort att flyttas från HF till SÖ.

På den finmekaniska avdelningen är fingerskivstillverkningen i det närmaste avslutad. På 500-väljaren sysselsattes 28 personer och största delen av tillverkningen är nu överflyttad från HF. Den tillverkning som återstår att flytta till SÖ kommer att sysselsätta cirka 15 personer vid fabriken.

Sammanlagt har SÖ för närvarande övertagit 85 % av 500-väljaren från HF.

Arbetsstillgången

Automatsvarvningen för detaljer till fingerskivan ligger fortfarande kvar vid SÖ, men det är under utredning om Karlskronafabriken i en framtid skall övertaga denna tillverkning, omtalade hr Ericsson bl. a. På gamla fingerskivan återstår endast mycket små order. Tillverkningen kommer så småningom att flyttas till KA. Av den gamla samtalsräknaren beräknas under 1956 en ökning av tillverkningen med anledning av det eftersläp, som på grund av materialbrist uppstått under innevarande år. Den nya samtalsräknaren torde komma att tillverkas i samma omfattning som för närvarande. Tillverkningen av multipelramarna kommer att få ökas under nästa år liksom tillverkningen av omkastaren. Av övrig manuell materiel beräknas tillverkningsbehöva ökas med cirka 25 %.

Nätmaterielen förutspås en ökning på drygt 60 %. Till denna ökning bidrar i stor utsträckning de nya säkringarna.

Automatsvarvningen är överbelastad. En del arbeten lägges och kommer att läggas ut på lego dels till svenska firmor och dels till Schweiz.

Hr Jonsson lämnade en redogörelse för dagsläget för LME-koncernen och omtalade avslutningsvis, att på grund av en stor order från Venezuela anspråken på tillverkning av nätmateriel i Sverige har höjts, vilket inverkar på tillverkningen vid SÖ. Ordertillströmningen till SÖ har bl. a. härigenom blivit för stor i förhållande till möjligheterna att erhålla arbetskraft i Söderhamn. På grund härav har beslutats att tillverkningen av 30-stegsväljaren och XY-väljarkablarna skall läggas över från SÖ till Brommaverkstaden, dit även tillverkningen av privatväxlarna flyttas från HF. Flyttningen av 30-stegsväljaren kommer troligen att äga rum i början av nästa år.

Planeringsavdelningen

Hr Wrang, HF, lämnade en redogörelse för planeringsavdelningens organisation och funktion och omtalade bl. a. att som underlag för planeringen av produktionen vid Söderhamnsfabriken ligger en behovsbudget. Denna tillställs varje år planeringsavdelningen och är baserad på försäljningens behov och Söderhamnsfabrikens kapacitet. Budgeten är uppdepad i olika varuslag, t. ex. 500-väljare, multipelramar, järnvägsreläer etc. med behovet per varuslag angivet i kronor.

Planeringsavdelningen åligger att tillse att inmatning av order från försäljningen och beställning av material och detaljer sker i överensstämmelse med den fastställda budgeten. Planeringen av varje individuellt varuslag fördelas på resp. orderberedare, som handlägger orderberedningen och ansvarar för att tidsättningen sker efter fastställda tidsättningsnormer och att gällande regler för produktionsgruppsplaneringen tillämpas. Orderberedaren svarar även med hjälp av orderbevakare för leveransövervakningen. Avslutningsvis lämnades en kortare redogörelse för principerna för orderbehandlingen på planerings- och verkstadsavdelningen.

Förslagsverksamheten

Hr Ericsson omtalade, att sedan föregående sammanträde ett nytt förslag slutbehandlats av förslagskommittén. Förslaget hade belönats med 100 kr. Ett tidigare ej belönat förslag hade ånyo tagits upp till prövning inom förslagskommittén. Beslut hade härvid fattats att förslaget skulle belönas med 35 kr.

20, 9, 1955.